

S. IOANNES

EREMITA, cognomento PAN Y
AGVA, CONVERSVS apud SACRA

MAENIA, insigne Ordinis S. BERNARDI

Cœnobium, Segobienſis diœceſis,

AB OBLIVIONE VINDICATVS.

F. Francisco Bivario Vindice.

*Iam sum ego caufidicus, & Sanctorum litibus aptus.*Ex Martia:
lib. 12. epi-
gram. 69.

ITA fere (absit verbo invidia) post tot Beatorum vindicias dicere possem. Nam post vindicatos in Conceptionis Dei pare multos Ecclesie Patrum: post Dextrum, & Maximum vitæ, & luci redditos, & sub eorum umbra Hispanorū Martyrum, Confessorum, ac Virginum innumeros: tandem dum Deo auspice, *Sacra Bernardi*, imò Deigenitricis *Maenia*, avitæ denuò observantiæ restituta, vitæ calcaneum muniturus perlustro; se se mihi vindicandus offert, S. Eremita IOANNES, magni quidem nominis apud suos, & diœcesi Segobienſi plurimi habitus; de cuius tamen cultu non nihil veterum timiditas (an inscitia?) detraxerit: quo iure ipsi viderint. Eius sanè admiratus sum cum in servanda diata temperantiam (vtar Basilij verbis) ob quam vulgo de pane, & aqua nomen sortitus est: ium in obervandis laboribus tolerantiam. Ad cuius obstupui precandi vigorè, & constantiam; cum observare, quo pacto nec somno victus, nec aliqua alia natura necessitate deflexus, sublimem semper, & invidium animi sensum, in fame, & siti, in frigore, & nuditate servaret: nec corporis rationem habens ipse, nec ab alijs aliquid illi cura impendi sustinens, sed quasi in aliena carne degeret: ipso opere ostendens, quid sit in rebus huius vitæ peregrinum esse, & conversationem in celo habere. Vt iure in illorum Sanctorum numerum coopratus credatur, de quibus Paulus ad Hebr. 11. *Circuierunt in melojs, in pellibus caprinis, egentes, angustiati, afflicti, quibus dignus non erat Mundus. In solitudinibus errantes, in montibus, & in speluncis, & in cavernis terra.* Perseverat tantæ virtutis immutabilis testis, sacrum antrum, alta rupe, ab ortu ad occasum præcisum, hinc inde expansum, & apertum, secretorum suorum conscium, & cum larvis, ac veteris serpente immanium collocationum: ubi die, noctuque orationi intentus, carnis macerationi vacabat: quod incolæ venerabundi frequentant, S. Ioannis opem imploraturi. Honorat, & ornat S. Viri corpus cœnobij ipsius aram summam ab ipso, vt creditur obitu: donatusque fuerat olim sacro Eremitorjo, cuius in montis cacumine, super antrum manent hodieque cæmenta: ex ruderibus autem ad pedem montis sub eius nomine, & statuarum veneratione, novum aliud extractum extat. Ex utroque sanè circumiacetis oppida regionis, cum puri aeris, aut imbrum egestas ingruerit, cum litanijs processionaliter advolant: & sæpe numero voti compotes effecti, vota reddentes Deo, & Sancto, domum redeunt.

Dolui tamen ex imis visceribus, Sanctissimi Christi confessoris non parum splendoribus detrahi, dum in Natali eius die, divinorum officiorum laudibus Ecclesia non reboat, nec incruentum Deo sub eius nomine sacrificium offertur. Olim siquidem omnibus his honoribus cultum, sedis Sanctorum reliquiarum maiestas, &

Obijt ipsa
Dominica Nati-
vitatæ die, &
præsepe Iesu
ad palacium
transvolans:

In prologo
vita S. Ma-
lach.

sanctitudinis nomenclatura, & miraculorum amplitudo suspicari cogunt: Revo-
cabo proinde ipsum (si licuerit) ab oblivione hominum: *Videtur mihi* (vt cum Ber-
nardo loquar) non supervacue ex his, qui empti sunt de terra, revocare ad medium Eremita-
colam, & conversum nostrum Ioannem, virum verè sanctum, & priscorum quidem tem-
porum singularis sapientia, & virtutis. Iste erat lucerna ardens, & lucens; nec extincta est ta-
men, sed submota. Quis mihi in re succenseat, si rem admoveo eam? Imò verò non est, quòd mihi
ingrati esse mei seculi homines debeant, & omnis deinde generatio ventura, si quem conditio
sullis, revocem stylo: si Mundo restitnam, quo dignus non erat Mundus: si servem memoriæ ho-
minum hominem, cuius memoria in benedictione sit omnibus, qui legere dignatusur: si me ex-
citante amicum dormientem, vox tarturis audita fuerit in terra nostra, dicens: Ecce ego vo-
bis sum omnibus diebus usque ad consummationem seculi. Deinde sepultus est apud nos
nobis specialiter hoc opus incumbit. Nobis inquam, in quorum contubernium post mul-
tos in Eremito, & specu transactos annos, adscitus fuit, & in habitu conversorum ali-
quot conversatus, in quo & fœlicem spiritum exhalavit.

Qua in re mira sanè Divinæ splendet ratio providentiæ: vt qui dum SACRA COE-
nobij Mania erigeretur, miris virtutum enituit floribus, modo cum pristino sanctæ
Protoparentis Benedicti regulæ vigori, Bernardique lacteorum institutorum amulsi
Integrè restituitur, iterum in lucem prodeat, quo vtriusque valetudinis fautor sit à
Domino designatus: nihilque æquè Deo, & sibi placere perdiscamus, quàm integ-
ram votorum nostrorum redditionem: vtpotè ad cuius præsentiam Ioannes ipse,
instar cælestis heliotropij, semel, & iterum faciem admoverit, ad absentiam autem
delituerit.

Est igitur mihi in animo ita S. Ioannem in integrum restituere, vt ostendā, om-
nes Divorum honores ipsi, vti verè Beato, concedi posse; nobisque integram esse
eorundem exhibitionem. Quòd si ad votum rem succedere oratio efficiat, Deo bo-
norum fonti indeficienti grates pro dono agendæ erunt: sin minus (vt est in prover-
bio) *michi canam, & Musis*, cum Antigenida, aut *michi, & meis* cum Iumenia: si non in-
quam populo etiam canere datum fuerit. Neque tunc fraudandum me fore credam
mercede mea: illa vtinam, qua Deus promissit, servitium Iusto impendenti, merce-
dem Iusti accepturum. Sed cum parum trita res sit, & manū ferendum, non thylaco,
seu canistro, pedetentim ab alijs ad alia transitum faciamus.

S. I.

Beatus ne, an Sanctus habendus sit Ioannes Eremita?



VSPICARI posset quis S. IOANNEM in Sanctorum Cathalo-
gum iam olim relatum fuisse, non quidem à Roman. Pontifice, cuius ob
loci distantiam officium non exigeretur, sed ab Ordinario loci, Episco-
po Segobienfi, ad plebium, & Monachorum interpellationem. Ita liqui-
dem apud veteres, Sanctos canonizari solitos, latet neminem. Sic prorsus Marty-
res, suis quique locis, venerationi publicæ ab Episcopis exponebantur: nec aliter
fieri poterat in tam vastis, quas toto simul orbe Ecclesia patiebat persequenti-
bus. Identidem cum Confessoribus similiter actum: quippè à suis Præsulibus Ca-
noni adscribebantur, quo etiam pacto Ioannes noster in numerum Sanctorum re-
ferri potuit: maxime cum eius obitus Alexandri III. Pontificatum præcessisse cre-
datur, qui vniversas Sanctorum Canonizationes (vt vocant) sibi, & Sedi Apostoli-
cæ reservasse dicitur, cap. *Audiuimus*, de Reliq. & vener. Sanctorum.

Quòd si roges, sit ne potius S. Ioannes inter Beatos, quàm inter Canonizatos
adnumerandus? occurrunt, Beatorum à Sanctis distinctionem longè recentissimam
esse, nostrisque diebus à Roman. Pontificibus inventam, quasi præviam Canoni-
zationi solemni: & ea propter nullatenus Ioanni nostro competere potuisse, qui
quadringentos annos huiusmodi denominationi præceserit. Quotquot ergo su-
perioribus sæculis ab ordinarijs locorum in numerum Sanctorum adscripti repe-
riuntur, ij proculdubio inter Canonizatos recensendi sunt. Ita ferè communi cal-
culo scriptorum vulgus sentire videtur, dum de veteri, modernavè Sanctorum Ca-
noni-

Anforan ab
Ordinario lo-
ci canoniza-
ri valuit?

Multorum
sententia.

nonizatione, ac Beatificatione disceptant: cum tamen res ipsa, si eruditis oculis, amulatoque iudicio perpendatur, longè aliter se habeat. Siste lector, nam hinc ego disquisitionem meam ordiar:

Illud igitur citra dubitationem omnem esto, si quem publice venerationis gradù S. Iohanni Eremitæ præstandum esse censeamus, nullatenus inter Canonizatos adscribendus erit, sed omninò ad Beatorum cuneum reducendus: Id verò ex eo fit manifestum, quòd à Romano Pontifice in Sanctorum Cathalogum inductus esse non liquet; extra quem vnum nemo Canonizare Sanctos vnquam potuit: Rursus eadem certitudine gaudet, Beatificationem Sanctorum tam ab esse vt sit novum Roman. Pontificum inventum, quòd cum Canonizatione pari passu vniversa Catholica Ecclesie sæcula dimentiat: quinimo vetustate forsan illam superet. Ex quibus tandem efficitur, Romanos Pontifices neququam sibi edicto publico reservasse Sanctorum Canonizationem, sed Beatificationem dumtaxat. Videbuntur fortasse tibi, lector, tria hæc asserta paradoxa: cæterum si vocibus non hæreas sed rebus, trutina iustius, veritate subsistere, dum tamen me patienter expectes, iudicabis:

§. I. I.

*Quid inter Canonizationem, & Beatificationem intersit?
Vbi de certitudine Canonizationis.*



VT de his ferre valeamus iudicium, disquirere primum necessum est, quid intersit inter Canonizationem, & Beatificationem Sanctorum, ab hoc enim vno tria illa pendent. Quo circa vidi quandoque hominem doctrina, & auctoritate præstantem, pro rostris in Ecclesia ad populum concionantem, asserentemque Beatù, cuius tunc fortè Beatificationis recens obtentæ festù celebrabatur, tam certo beatitudine perfrui sempiterna, vt hæreticus, qui aliter sentire, aut dicere auderet, censendus esset, vt potè veritatem ad fidem spectantem negans. Quod si rogaretur, vt quid ergo Canonizatio eiusdem vltèrius expectatur? respondebat, vt qui familiar, vel provincie peculiari propositus erat venerandus, toti deinde proponeretur Ecclesie.

Verum manifestè utroque pede claudicabat opinatio hæc: Enim verò si censura Beatificationis Pontificia rem certam de fide redderet, cum hæc non intra privatos parietes enunciatur, sed editis literis, Piscatoris annulo munitis, & pulsatis campanis, in tympanis, & tubis vniversæ Ecclesie nota fiat, quid deinceps decernatur, nõ relinqueretur, nec maiori propositione opus esset. Quòd verò rursus pluribus venerandus proponatur, si nihil addit certitudinis, Canonizationem inutilem esse probat: nam & Sanctos solemni semel ritu Canonizatos, iterum adhuc atque iterum pluribus de novo regionibus colendos, sæpissimè à Romanis Pontificibus proponi videntur. (Sic S. Isidorus Agricola primitus cum Canonizatus est, incolis Toletanæ Metropolis, deinde vtriusque Castellæ sub officio duplicis coli concessus est, vt de alijs taceam.) Per hoc tamen non intendit Pontifex, facultatem de novo concedere, eos venerandi, sed de eis recitantes liberos reddere, ab onere diurno alias in rubricis Breviarij designato.

Atque huiuscemodi argumentatio ad hominem (vt vocant) procedere liquet: quæ autem rem conficiet ea est, quæ ex probationibus denuò requisitis post Beatificationem semel emissam procedit. Liquet enim stylo Curie, emissis semel Beatificationis literis, eandem serram recipiari, cum ad Canonizationem vltèrius proceditur, iterum, iterumque de vita, virtutibus, & miraculis solertissimè inquiri, & novo examini vniversa submitti. Non erat ergo Pontifex omninò certus de viri præstanti sanctitudine: & ideo nequivit eum vniversæ Ecclesie colendum proponere, sub omnimoda fidei Catholice securitate. Alias quando circa sancti semel Canonizati virtutes, & vitam, incudem eandem Papa tutudir, sicut in Beatificati causa iterum aleam iacit?

Quapropter fatius alijs, eo Canonizationem, à Beatificatione differre placet, quòd Beatorum cultus fidelibus permittatur, Sanctorum autem, & præcipiatur à Christi Vicarijs: quòd nimirum prior propositio ad fidei certitudinem non expectet, quem

Auctoris mens.

I.

II.

III.

Quorundam opinio.

Exploditur.

I.

Iterum.

Mellus sapientium mens.

admo-

admodum posterior. Et verè. Sed vt id liqueat, vetus illa primum quæstio dirimi oportet, de certitudine Canonizationis, An scilicet Ecclesia in ea errori subiacent? vbi nonnulli contendunt, certitudinem Canonizationis Sanctorum non omninò ad fidem pertinere: & ideò errori subiectam esse, quod placuit Glossæ in cap. 1. de Reliq. in 6. §. Sedis Apostolica, Melchiori Cano lib. 5. de loc. Theol. cap. 5. q. 5. verbo *Præterea in Canonizatione*; & Aug. Triumpho lib. de Potest. Eccles. quæst. 14. art. 4. alijs nihilominus asserentibus, omnimodis ad fidem spectare, quos olim duxit Ioannes de Neapoli, quod lib. 11. & modo amplectitur Theologorum schola ferè vniuersa, & luculenter præ alijs Lorca noster tractatu de potestate Summi Pontificis, in M. SS. luce profecto, vt cæteri, & laude dignissimo. Enim verò (aiunt) sententiæ latæ à Papa cum Cardinalibus, si sint circa peculiaria hominum facta, vt promotiones, & lites, errori proculdubio expositæ sunt, cum omninò pendeant ex relatione humana fallibili, argum. cap. à nobis, el segundo. de sent. excommunicat. vbi Innocentius III. *Iudicium*, inquit, *Ecclesia nonnunquam opinionem sequitur, & fallere sapè contingit, & falli.* Concordat text. in leg. *edibus*, §. finali, ff. de donat. & text. in cap. *Lator* extra de re iudic. & cap. *Consanguinei*, eodem titulo, & cap. *Fraternitatis*, de frigid. & malefic. & 24. q. 3. *Siquis non recto*: vnde cum de errore constiterit, revocatur quod factum est, Doctores & Glossa ibi, & 35. quæst. 1. cap. *Loci*, §. *His ita*. Quædam verò Pontificis sententiæ pertinent ad statum vniuersalem totius Ecclesiæ, vel quantum ad fidem, vel quantum ad mores fidelium (ad hanc classim censent Sanctorum Canonizationem spectare) in vtrisque verò ille ab errore liber est, vtpotè cui in capite, dictum fuerit à Domino: *Ego rogavi pro te, vs non deficiat fides tua: & tu aliquando conversus confirma fratres tuos.*

Certitudo Canonizationem quæritur.

Luc. c. 22.

Error quorundam excluditur.

D. Tho. de certitudine Canonizationis opinio.

Non me latet quosdam Parisiensem, Gersonem, Almainum, Vvaldensem, quos refert Canus lib. 6. cap. 1. (favent Gratianus dist. 19. d. Hoc autem, & Alfonso de Castro adversus hæret. lib. 1. cap. 2. 4. & 8.) falli posse Pontificem contedere, etiam in doctrina fidei; sed oppositum definitum est à Sixto IV. contra Petrum Oxoniensem, in Concilio Complutensi eius auctoritate coacto, & speciali constitutione à se edita de eadem re, & prius idem decreverant, Nicolaus I. in cap. *Omnes*, dist. 22. Adrianus I. cap. *Generali*, 25. quæst. 1. Gregorius Magnus dist. 12. cap. *Preceptis*, & Leo item Magnus, cap. *Ita Dominus*, dist. 19. Quod autem ad mores bonos spectat, id olim definivit S. Damasus 25. q. 1. cap. *Violatores*. Consule Doctorem Angelicum 2. 2. quæst. 1. art. 10. & ibi vniuersos eius discipulos. Cæterum Canonizationem Sanctorum censuit ipse, Quod lib. 9. quæst. 7. art. 16. inter vtrumque sententiarum Pontificis genus mediare, infallibilium scilicet, & fallibilium: *Quia, inquit, Papa vtitur medio fallibili, id est hominum testimonio, & nihilominus honor, quem sanctis exhibemus, quadam professio fidei est, qua Sanctorum gloriam credimus.* Ex quibus inferit: *Vnde pie credendum est, quòd nec etiam in his iudicium Ecclesia errare possit.* Eum sequuntur D. Antoninus 3. p. sum. Theolog. tit. 12. cap. 8. a. 2. Sylvester in summa verbo *Canonizatio*, quæst. 3. & Armilla eodem verbo. Favebat his, quòd verba quibus eousque Pontifices in Canonizatione Sanctorum utebantur, non nihil timoris redolebant, videlicet: *Confisi de misericordia Dei cui N. perseveranter, & fideliter militavit, necnon & Beatorum Petri, & Pauli Apostolorum, & eiusdem Beatissimi Confessoris meritis presumentes, cum Apostolica Sedis auctoritate, Cathaloga Sanctorum adscribi mandamus.* His utebatur Alexander III. vt in bulla Canonizationis S. P. Bernardi videtur est. Adhuc simplicioribus Gregorius IX. D. Thomæ coævus, nam in Canonizatione S. Francisci Assisiensis ait: *Habito fratrum nostrorum consilio, & assensu, ipsum adscribi decessimus Sanctorum Cathalogo venerandum.* Et in Canonizatione S. Antonij Olysi pponensis, *De fratrum nostrorum consilio Cathalogo Sanctorum duximus ad scribendum.* Sedenim verò eum Quòdlibeta scripsit Divus Thomas iuvenis adhuc erat, annos natus, non amplius 25. vtpotè pro laurea Doctoratus Theologiæ ea edens, & recitans, prope Anno Christi 1250. emendaturus si per tempusliceret.

Excusatur

Ex verbis Pontificum certitudo conuincitur.

Sanè cum rem in controversiam deduci Patres Ecclesiæ viderent, quo tollere sit scandalum de domo Dei, præsius loqui oportere censuerunt, verbis nimirum definitionem apertius exprimentibus. Idque præ alijs fecisse reperio Sixtum IV. in bulla Canonizationis S. Bonaventuræ, Anno Christi 1482. nam ait: *De eorandem fratrum nostrorum S. R. E. Cardinalium--unanimes consensu, & maturo consilio, de Omnipotentis Dei, ac Beatorum Apostolorum eius auctoritate confisi, beata memoria Bonaventuram... Sanctum esse. ad aliorum*

aliorum Sanctorum Dei Cathalogo adscribendum, adiciendum, & aggregandum fore, fideliter, firmiterque, teneri debere decernimus. Quæ sanè manifestam præferunt definitione ad fidem spectantem. Neque his sequioris sæculi Pontifices contenti, verbis decernendi si mul, ac definiendi vsi deinceps sunt, vt in modernis Canonizationum Bullis Sancti. Caroli, Ignatii, Theresiæ, Isidori, & reliquorum obseruatum conspicimus. Formulam hanc primum omnium excogitasse, & produxisse reor Bonifacium, in sua obedientia IX. nuncupatum, in Canonizatione S. Brigittæ, Anno Christi 1380. à Martino tamè V. confirmata An. Chris. 1418. quas refert Card. Turrecremata in Defensorio revelationum eius cap. 5. & eos postea sequutum reperio Leonem X. dum S. Franciscum Minimorum antesignanum Sanctorum Cathalogo adscripsit Anno Christi 1519. in hæc verba: Cum iam omnia consummata essent, omnesq; consuetas Ecclesiæ ceremonias super ea re rite seruauissemus; Deum præ oculis habentes, ad Canonizationem eiusdem Beati, sub his verbis procedendum duximus, & processimus. Ad honorem Omnipotentis Dei Patris, & Filij, & Spiritus Sancti ad exaltatione fidei Catholice, Christianeque religionis augmentum, ac Ordinis Minimorum consolationem, & incrementum; auctoritate Domini nostri Iesu Christi, Beatorumq; Petri, & Pauli Apostolorum eius, & nostra de fratrum nostrorum speciali consilio, & assensu, **DECERNIMVS, ET DEFINIMVS**, bona memoria Franciscum de Paula, eiusdem Ordinis Minimorum institutorem, in caelesti Ierusalem inter Beatorum choros iam receptum, æternæq; gloriæ condonatum fuisse, ac Sanctorum Confessorum Cathalogo adscribendum fore; ipsamq; huiusmodi Cathalogo in præsentiarum adscribimus, & eum tanquam Sanctum publicè prædicamus, colendum esse. **DECLARAMVS**, atque **MANDAMVS**. Quid plura? **ATTENTVS** eius festum die secundo mensis Aprilis ab vniuersali Ecclesiâ annuatim celebrandum fore; & ab eo suffragia à Christi fidelibus implorari, & expectari posse; omnesq; & singulos honores illi merito præstandos, & exhibendos esse; qui ceteris etiam Sanctis Confessoribus in huiusmodi Cathalogo descriptis conuenire noscuntur. Hactenus ore suo protulit Leo, coram infinita Prælatorum, & populi multitudine: Bonifacius Declarationis, & pronuntiationis verba adiecit inquitens: **DECERNIMVS; DECLARAMVS; DIFFINIMVS.** sive **PRONUNTIAMVS**, bona memoria Birgittam -- Sanctam esse; & tanquam sanctam ab vniuersali Ecclesiâ venerari, ac Sanctorum Cathalogo adscribi debere; & ipsam nunc adscribimus de præsentibus. Totidemque Pontifices moderni de more proferunt in recentissimis Sanctorum adscriptionibus. Quo sanè videas, in dubium iam verti non posse Canonizationis Sanctorum certitudinem. Quo nam verò id pacto intelligi debeat, nimirum an ea Sanctorum propositio formaliter de fide sit, an ex consequenti, variè disputant, sentiuntque Theologi, absque tamen præiudicio certitudinis eius, quam omnes tantam, esse fatentur, vt prorsus repugnet errori subiacere: quod modò nos dumtaxat intendimus.

Non me latet, quosdam olim Summorum Pontificum priusquam de fideitione Canonizationis alicuius Sancti pronuntiaissent, publicè protestari consueuisse, suæ intentionis nequaquam esse, aliquem per hoc in Ecclesiam errorem inducere. Ita refert Christ. Mar. Archiepiscopus Coreiæ lib. 1. sacrarum ceremoniarum Roman. Pontificum, ad Leonem X. sect. 6. cap. 2. de his que sunt in die Canonizationis, vbi habetur: Pontifex antequam pronuntiet, consuevit protestari in hanc formam: **IN VNIuersali** in multis Pontificibus, **FORMA PROTESTATIONIS**: Antequam ad Canonizationem veniamus, protestamur publice apud vos omnes hic presentes, quod per hunc actum Canonizationis, non intendimus aliqua facere, quod sit contra fidem, aut Ecclesiam Catholicam, seu honorem Dei. Deinde alia voce sedens cum mitra pronuntiat in hunc modum: Ad honorem sanctæ, & indiuiduæ Trinitatis: decernimus, & definimus Beate memorie N. in caelesti Ierusalem inter Beatorum choros iam receptum. Eius rei me admonuit pro sua in me beneuolentia eruditissimus vir D. Barthol. de Castro, vtriusque signaturæ Referendarius, S. D. N. Urbani VIII. cubicularius, & in alma Burgeni Ecclesia Archidiaconus Verobiscensis, librique videndi copiam fecit. Inde verò nemo ratam habere velle pronuntiationem ipsam errori nihilominus, vel ipsi Romanis Patribus attestatibus subiacere; sed quod inde formali consecutione deducitur verum esse, nimirum Patres, qui ea protestatione vsi sunt, non vsque quaque suam nec aluisse potestatem. Quod sanè nihil derogat potestati ipsi, Vicariorum Christi, Petro, & eius successoribus ab illo concessa, sed arguit timoratum eorum Pontificum conscientiam, & exiguam Theologicæ facultatis peritiam,

peritiam. Unde à peritis de re cōmonefacti sequioris ævi Pontifices ab eâ potestatio-
 ne deinceps abstinerunt. Hoc mihi multò magis arridet, quàm id quod prædictus
 Corcirenſis respondet, videlicet: *Sunt aliqui clarissimi viri, qui dicunt, hoc intro dultum ex
 quadam causa, qua nunc cessat: quia Papa tunc quodammodo cogebatur ad Canonizandum
 quendam contra suam opinionem, & propterea protestabatur, nunc autem non videtur congruam
 illam protestationem, sed de hoc statuat Summus Pontifex, & facer senatus.* Certè si Papa cog-
 eretur aliquem contra suam opinionem in Cathalogum Sanctorum inducere, & ante
 pronuntiationem protestaretur, ut supra, minimè ea Canonizationis vires obtineret,
 sed, irritus esset conatus, Quo nam igitur pacto id ad mores omnis Canonizationis tra-
 siret? Sed de his satis

S. I I I.

Quibus verbis olim vsi fuerint Romani Pontifices, vt Canoni-
 zationem à Beatificatione discernere?

En quatuor
 Beatificatio-
 nis à Canoni-
 zatione dis-
 crimina.

RELINQVITVR ergo Beatificationem eo à Canonizatione differre,
 quòd hæc infallibilem præferat in fide veritatem, illa quantum vis gravif-
 simi ponderis doctrinam, fallibilem: ut potè vltra quàm adhuc indagatiōi
 vltiori, & exquisitiori locus sit. Rursus hæc vniuersis fidelibus sequenda
 proponitur, illa quibusdam: Beati enim suis quique locis proponuntur colendi: vt
 modernorum Beatificatorum Bullæ manifestant: Sancti fidelibus toto orbe dispersis.
 Item hæc exactissimo examini substat, illa leuiori, & pietati quodammodo habenda
 laxat. Denique in hac cultus sanctis impertiendus præcipitur, in illa perimititur, seu
 petentibus conceditur.

Pōrifices præ-
 cipiabant cul-
 tum sanctorū

Vbi illud valde notandum est, veteres Romanos Pontifices, tametsi à decernendi,
 aut definiendi verbis, ob temporis simplicitatem abstrinuerint in Canonizationi-
 bus; nunquam tamen quod illis æquivaleret, & Beatis conuenire nequit omiserunt, cul-
 tum illorum Sanctorum fidelibus populis: Apostolica auctoritate præcipientes, &
 quanto Cardinalium, & Prælatorum consilio id aggressi fuerint significantes. Sic Leo
 III. Anno Christi 803. S. Swithbertum canonizans (D. Ludgero teste) *ST. AD VIT
 illum diem perpetuis temporibus celebrandum, ob honorem S. Swithberti.* Quod item fecisse
 Rom. Mar. liquet Urbanum II. cum ad Anno Christi 1088. S. Atlanum Canonizauit. Sic In-
 tyr. oct. nocentius Secundus, Anno Christi 1134. dum Hugonem Gratianopolitanum Sancto-
 rum Cathalogo adscripsit: *Archiepiscoporum, ait, Episcoporum, & Cardinalium, ut quo atia-
 nens, qui nobiscum aderant, cōmunicato consilio, ipsum inter Sanctos, & eius honorarunt R. E-
 C. I. P. I. M. V. S. & diem eius Assumptionis cum gaudio sollemniter celebrari.* Sic Eugenius III.
 Chron. Ba- S. P. Bernardi discipulus, Anno Christi 1152. S. Henricum e ipsius nominis: Imperatō-
 bembergen se. rum Canonizans: *Fratrum nostrorum, Archiepiscoporum, & Episcoporum, qui presertim ad-
 erant, cōmunicato consilio, eius memoriam inter Sanctos de cetero fieri C. E. N. S. E. M. V. S. & illi
 mensuram ipsius diem sollemniter celebrari C. O. N. S. T. I. T. I. M. V. S.* Rursus Alexander
 Baron. to- III. in Bulla Canonizationis S. Eduardi Regis Angliæ, Anno Christi, 1161. Aliaphrasi
 mo 12. que tamen in idem receditur sus est, scribet: *De cōmuni sanctorum nostrorum consilio: nos:
 corpus ipsius Confessoris, ita glorificandum C. E. N. S. V. I. M. V. S. & diebus præconis adorandum
 interis: & in fra: uniuersitate vestram per Apostolica scripta voverunt, & exhortamur in Do-
 mino, quatenus eam ita deinceps studeatis debitis obsequio venerari. Item ipse in Bulla Ca-
 nonizationis S. P. Bernardi, Anno Christi 1174. Eum Apostolicæ Sedis in Formate, Catha-
 loge Sanctorum adscribi M. A. N. D. A. V. I. M. V. S. & quæmemorationis sue festiua, D. E. C. I. T. O. B.
 N. I. M. V. S. à modo publicè celebrandum. In Canonizatione itidem S. Thomæ Archiepi. &
 Martyris ab eodem facta, Anno Christi 1173. *Venerabili vestram inuenimus, & tan dol-
 xitate, qua sumus D. I. S. T. R. I. C. T. E. P. R. Æ. C. I. P. I. M. V. S. ut natalis prædicti gloriæ
 Martyris, annis singulis, sollemniter celebratis. Deinde Gregorius IX. in Bulla Canoniza-
 tionis S. Francisci, Anno Christi, 1228. *Vniuersitatem vestram monemus, rogantes, & ex-
 hortamur in Domino, per Apostolica scripta M. A. N. D. A. N. T. E. S. quæ omni die prædicti beati
 memoracione ipsius, diuinis laudibus alacriter insistentes ipsius passio in laudibus incepto, &***

Qua locutione utitur in Bullis S. Antonij, S. Dominici, & aliorum: utuntur etiam, & alij eius successores, quorum verba sciens, & prudens prætermitto, quod nihil addat novi, & facile à quovis possint addiri.

Vnus præ cæteris, cunctis ferè ævo superior Ioannes XV. Anno Christi 993. dum S. Vdaldricum Auguf. Episcop. Canonizat, definitionis vires, subiuncto in temeratores anathemate expressit, inquit: *Si quis interea (quod non credimus), temerario ausu, contra ea quæ hac nostra auctoritate pie ac firmiter constituta sunt, contraire tentaverit, vel hæc quæ à nobis in laudem Dei, & pro reverentia iam dicti Episcopi statuta sunt, refragari, est iniquum quàm ex audaci sciat se auctoritate Beati Petri Principis Apostolorum anathematis vinculo innoturum.* Extat in histor. Augustana Velferi, & apud Baron. tom. 1. Ioanne prædicto.

At verò cum aliquem in numerum Beatorum Pontifices hodie referunt, nequaquam præceptionis, aut mandati, quod ad cultum eorum spectat, verbo utuntur, sed permissionis, concessionis, vel indulgentiæ, qua de benignitate Apostolica petentibus annunt, licere sibi: hos vel illos Beatos supremis colere honoribus. Sic Paulus V. BB. Ignatium, Theresiam, Xabertum, Idorum, & Philippum, Thomam de Villanova, Petrum de Alcantara, Paschalem, Ludovicum vè à suis coli permittit: sic Urbanus VIII. Magdalenam Florentinam, & Andream Fessulanum in Carmelitanis: nihil tamen in literis suis decernentes, aut præcipientes. Exemplo fit Bulla Beatificationis S. à qua cæteræ solo Beati nomine discrepant.

Ex antiquis Roman. Pontificibus ita reperio Anno salutis 1027. Ioannem XX. cum S. Romualdo fecisse: & Synodos quãdam Italicas cum B. B. Romaldo Camericensi, Amico Reattinensi, Firmaso Firmensi Episcopis, & Guidone Pomposiano Abbate, & testimonio B. Petri Damiani exploratum habemus: cuius verba § 18. subiiciemus similiter Paschalem I. fecisse cum B. Petro Anagnin Episcopo, edito de super diplomate Anno Christi 1105. à Baronio relato num. 1. 4. tomo 1. cuius exordium, *Domini num. excelsum ubi inter cætera: Auctoritate presentium vobis LICERE volumus, quatenus in die Natiuitatis eius recolatis.* Parique modo Sixtus III. Beatos septem Martyres Quindis Minorum magni Francisci discipulos, Berardum, & socios, simplicioraculo xiv.æ vocis concessit suis, ut eos possent publice celebrare. **CONGESSIMUS** ex Apostolica benignitate, visu & vocis oraculo, ut fructus prædicti Ordinis Minorum R. O. S. S. ENT publice, & solemniter celebrare in suis Ecclesijs Missæ, & horarum officium, de supra memoratis Martyribus, Sed quoniam ei oraculo, ut nullius auctoritatis nonnulli detrahebant, non adhibentes fratribus fidem, ea propter de veritate oraculi literas edidit, inquit: *Verum cum frequenter aduersarius humani generis, vitatur bona, & sancta opera perurbere, ne iam diuini, & pium opus possit aliquis in posterum impedire, tenore presentium, ex certa nostra scientia, auctoritate Apostolica CONGESSIMUS, quò prædicti fratres Minoræ, ubiq; solemniter, & publice officium plurimum Martyrum profert: non libere, ac cum sana, & serena conscientia dicere, & celebrare quàm diu. Roma Anno Christi 1484. Video multos passim credere, SS. Martyres Marocii, Berardum, & socios esse Catholicos, & Sanctorum adscriptos, & pro Martyribus adhibendis illam formam sufficere. Sed verò perperam, id eos asserere, facile indicabitur. Quis ræta lance perperderit Rom. Pontificem, non poltere prophetam domini a quibus arreptus, quisquid promiserit, nullo etiam præhabito delectu, ac disquisitione in eadem omnia dispecturus, sed definitionem suam nullum rei præsumens præsentium peritorum consilium, & humanam potestatem præcedere apud eum necesse est. Utrum omnium, cum ritè observantur in Bullis Canonizationum, & quarumvis definitionem expressam faciunt mentionem: quæ tamen editum oraculum non usquequæque recte præcessit, silentium Pontificis, & phrasæ concedenda licentiæ manifestant.*

Nec me læt facilius multo Martyrem quàm Confessorem Sanctorum adscribi Catalogo: id tamen non tollit, quin Papa gravissima disquisitione facta, de causa, & veritate Martyrii certior fiat: in de miraculis à Domino in gratiam eius editis, docent Innocentium, & Hostiensis in cap. 1. de Reliq. & venerat Sanctorum. Quæ ego eo casu requirenda reor, quo de vera causa Martyrii dubium aliquod emergat, miraculorum viliendum, aliis innumeri Martyres Sanctorum Catalogo adscripti reperiantur, nullis miraculis præcedentibus. Præter hæc autem pro Confessoribus Ca-

de Roman. Pontificibus

Marocitanorum Martyrum Beatificationis

Non Canonizatio

Martyres facilius Canonizari, sed quanto?

nonizandis exquiritur exactissime vitæ sanctitas, videlicet an fuerit insignis, & ex-
 celledis sanctitatis? An moribus castus, & strenuus? cap. *Miramur*, dist. 61. An humilis
 & simplici corde? cap. *Ex studijs*, de præsumpt. An charitatis affectu persecutiones per-
 tulerit? cap. *Omnis*, 7. quæst. 1. & cap. *Ibi adunati*, oportet & bonæ famæ præconijs non
 taceri, cap. *Quatuor*, 12. quæst. 2. de miraculis etiam in vitâ, & morte editis, cap. *Venera-
 bili*, de testibus, & attestat. & de sepulchro à fidelibus frequentato. Consule glossam in
 cap. *Gloriosus*, de Reliq. & venerat. in 6. Itaque de paucioribus articulis sic pro Marty-
 ribus Cathalogo adscribendis inquisitio, quàm pro Confessoribus: de his tamen æque
 exactissime fieri debet, vt Alexander III. in causa S. Thomæ Cantuariensis fecisse li-
 quet: aliàs Pontifex nihil definit, ipso verò non definiente, sed facultatem celebrandi
 impertiente, aut permitte, seu conscientiam securam reddente (vt Sixtus dixit)
 nequaquam is, siue Martyr, siue Confessor fuerit, inter Sanctos, sed inter Beatos dum-
 taxat enumerari debet.

S. I I I I.

Cathalogus Sanctorum in quo sancti adscribuntur, quis sit, & vbi?

An Roman. Martyrologium?



I quæras (vt hoc obiter enodemus) quis nam, & vbi sit Cathalogus ille Sã-
 torum, in quo Sancti dum Canonizantur, adscribuntur? sane qui putent
 Martyrologium esse Romanum (nam præter illud in tabularijs Vaticanis
 nullus extat) quo scilicet vniuersa Ecclesia, pro denũtiandis Clero, & po-
 pulo Sanctorum festiuitatibus vtitur; eo vel maxime quòd in eo Sanctorum, cum Ca-
 nonizantur nomina conscribuntur. Et quoniam Gregorius XIII. noviter à se corre-
 ctum, & emendatum, toti Ecclesiæ, qua longè, latèque per orbem diffusa est, commu-
 ne esse voluit, præcipitque cæteris amotis, eo solo in Ecclesiasticis dicendis precibus
 vti posse, ac deberi: *Nulla ve addita, mutata, vel adempta, & si quos alios habuerint sanctos,
 in suis Ecclesijs, aut locis celebrari solitos, eos in hunc librum ne inserant, sed separatim descrip-
 tos habeant. Quæ sunt ipsissima Pontificis verba in literis de super editis. Anno Christi
 1534. die Ianuarij 14.*

Nequaquam.

Mihi nihilominus extra dubitationem est, id Martyrologium, prout iacet, non
 esse Sanctorum Cathalogum, in quo sancti, cum Canonizantur describuntur. Enim-
 verò Cathalogum illum ex solis canonizatis constare necessum est, cum idem prorsus
 sit, atque in Cathalogo adscribi Sanctorum, acque canonizari, & e converso: aliàs
 si quis Beatorum in eo esset adscriptus, quid de eo fieret, cum canonizaretur, non su-
 peresset: imò iam esset canonizatus priusquam canonizaretur. At qui Romanum Mar-
 tyrologium (de mendis librariorum nihil curo) innumeros Beatorum habet sanctis per-
 multos: vt manifestat Sancta Francisca Romana, Sanctimonialis Montis Oliveci anæ ex
 ordine S. P. Benedicti, quæ à tempore ipsius Gregorij XIII. adscripra erat in eo, die
 Martij 9. multo antequam à Paulo V. Sanctorum Cathalogo, simul cum S. Carolo so-
 lemniter adscriberetur. Probat & Beatus Ambrosius Senensis Ordinis Prædicatorum,
 necdum rite canonizatus, & tamen iussu Clementis VIII. in Martyrologio scriptus,
 vt Baronius notat ad diem 19 Martij inquitens: *Hunc Martyrologio Romano adscribit S.
 D. N. Clemens VIII. merito præcepit.* Probant innumeri, quos idem Cardinalis faceret,
 ex tabulis suarum Ecclesiarum, ad Roman. Martyrologium translatos, cum iussu Gre-
 gorij XIII. auctum, & correctum est. Probant denique magna Sanctorum acies ordi-
 natæ, quos idem correctores e Menologio Græcorum ad Rom. Martyrologij fastos
 traduxere: nullo maiori sanctitatis, aut meritorum examine, ac trutinæ exactiori à
 Sanctissimo prius factis, sed solummodo iudicio, & opera correctorum. Hoc esse eo
 perspicuum sit, quòd ab heorundem meritorum à Græcis pari elogio, ac testimonio
 decantati, omisi fuerunt: quorum nihilominus nemo præter ipsam Menologium
 meminerat. Quod placuit animadvertisse, ne quis suspicetur inter verosque habitant
 delectum, & pro diversorum meritorum qualitatibus, hos quidem in Rom. Martyro-
 logium assumptos, illos verò extra manere in iustisuisse. Tamen Martyrologio sic
 semel

In Roman. Martyrolog. multi Beati sunt adscripsi.

Martyrolog. cum illis... in iustisuisse...

semel correcto, & publicato, siue casu, siue consilio ea omisio contigerit, satius nobis deinceps sit, hos Ecclesiasticis laudibus, & honoribus prosequi, quam illos. Hinc accidit, ut cum Illustris Hispanensis D. Petrus Vacca de Castro, anno Christi 1620. de consensu gravium virorum, re mature considerata, SS. Martyres Stratonem, Rufinum, & Rufinianum patria Vtricularios (seu Vtrerenfes) toti suæ Metropoli proposuisset divinis celebrandos officijs, quorum scilicet nomina in Romano Martyrologio reperiebant; Sanctis tamen Artemidoro, & Severo, quantumvis illorum socijs, quantumcunq; Græcorum Menologium æque horum itidem sicut illorum certamina commendet, & Dexter utrosque simul asserat Vtricularios in Betica passos, cum honorem impendere non sit ausus: quod eorum nomina à Romano absint Martyrologio. Sic eruditus Carus refert in opusculo *de las antiguedades de Vtrera*, folio 17. inquit: *A los dos Martyres S. Artemidoro, y san Sevio no se les dio rezado, remitienda la determinacion desta causa à la Santa Sede Apostolica, por no hallarse sus nombres en el Martyrologio Romano.* An verò integrum quoque sit Vtricularios hos paribus honoribus prosequi, inferius §. 7. expediemus.

Nunc illud manifesta consecutione infero, quod erat in votis, scilicet Rom. Martyrologium, tot Beatorum, & Sanctorum misturis compactum, nequaquam esse illum Sanctorum Catalogum, cuius in eorundem Canonizatione sit mentio; ut potè in quo soli ritè canonizati locum habeant. Ut omittam per accidens valde se habere ad Canonizationis essentiam, quod Catalogus ille scriptus, vel excussus extet, nec ne; quamvis enim scriptus nunquam extitisset, aut in oblivionem hominum semel scriptus veniret, seu casu, aut spontè rumperetur, manerent nihilominus Sancti, Sanctorum Catalogo adscripti. Ergo neutiquam materialis, sed mentalis in corde, & mente Ecclesie, Catalogus in quo Sancti, cum Canonizantur adscribuntur, constituendus est, ut ea loquutio nihil aliud sonet, quam *Numerum Sanctorum*, quos ipsa Ecclesia, summo habito delectu, vniuersis fidelibus colendos supremis honoribus proponit. Quare non ideo Canonizatus quispiam credendus est, quod in Romano Martyrologio reperitur scriptus, cum queat dumtaxat esse Beatus: nec illico certissime non Canonizatus, quod illic non extet: cum scriptorū, aut temporū iniuria, vel iniuria inde ab esse valeat. Illud saltem certum esto, ut minimum qui illic est, inter Beatos recensendum, nam eo ipso, de facultate Papæ venerari permittitur, & ab eo venerationi exponitur.

De Viriculanis Martyribus decretū Hispanensis Antistitis.

Sevius alijs Severus.

Catalogus Sanctorum ubi?

Quisquis in Rom. Martyrolog. scriptus, ut Beatus habendus.

S. V.

Nemo Episcoporum, præter Romanum, aliquem unquam Canonizare valuit.

RGO ex præiactis fundamentis liquida fiunt, & perspicua tria illa asserta, quæ ob sui novitatem paradoxa primo aspectu videbantur. Primum videlicet S. Eremitam Ioannem, cum à nemine Romanorum Pontificum Sanctorum Catalogo adscriptus reperitur, neutiquam inter Sanctos, sed inter Beatos esse recensendum. Nemo quidem præter ipsos unquam Canonizare quemquā valuit. Cur hoc? Nimirum quia Canonizatio opus clavus scientiæ est, & usus eius supremus, ut potè quo nova propositio, sub fidei violatæ periculo, ab vniuersis fidelibus asserenda proponitur. Decernere autem quæ ad fidem orthodoxam spectant, solis Petri successoribus reservatum, indicatis superius canonibus §. 2. ostendimus.

Canonizatus cur solus Papa queat?

Ergo ne olim in primitiva, & veteri Ecclesia locorum Pontifices Martyres suos non canonizabant? Ita profus, nec mirum, cum id longè terminos propriæ cuiusque illorum facultatis excederet, ut modò monstratum est. Quinimò id quoque ex propria Canonizationis diffinitione fiet manifestū. Enim verò is qui ritè, & canonicè Catalogo Sanctorum inseritur, vniuersæ Christi Ecclesie, qua longè, latèque toto orbe dispergitur, colendus proponitur, & præcipitur. Nemo autem ex cæteris Episcopis, quantumvis quidam Patriarchali gaudeant auctoritate omnes Christi fideles subiectos habet, ut ita eis præcipere cultum Sancti valeat, nec proponere nisi quisque suis: nam de alienis ovibus sicut illis nulla cura, ita nullam in eas exercere queunt iurisdictionem, aut doctrinæ eis pabulum ministrare. Sic sancitum est in Concil. I. Nicæno

Iterum idè monstratur.

cano. 17. & in Sardiceni cap. 18. & 19. & in Antiocheno cap. 13. & Carthag. III. cap. 20. & 21. & Aurelianensi III. cap. 15. in Calcedonensi cap. 5. & refertur à S. Martino Dumienfi in collect. canonum cap. 34. & à Gratiano 7. quaest. 1. cap. *Placuit*, el segudo, cum sequentibus: ac tandem in Concilio Tridentino Sessione 6. de reformatione cap. 5. & Sessione 14. de reformatione cap. 3. & 8.

Id sane tam verum est, vt si quis Praefulum, quanta vis auctoritate polleret, Canonizare aliquem vellet, in irritum conaretur: vt accidit Iacinto Cardinali S. R. E. cu voluit S. Radefindum Dumiensem Episcopum in Sanctorum numerum referre: & de facto coacta Gallicienfium Episcoporum Synodo, & innumera populorum congregata multitudine, Sancti viri corpus in locum dignum elevavit, iussitque vt veneratione sanctis debita coleretur, editis desuper literis Anno Christi 1156. sed cum post modum idem ipse in Cathedra sancti Petri sub Caestini III. nomine sederet, minime se votum suum tunc assequutum fuisse comperiens, defectu plenitudinis potestatis, novis editis literis Anno Christi 1195. irritum conatum validum fore statuit, praecipiens sub indignationis Dei, & Apostolorum eius poena, ita firmiter ab omnibus tenendum. Extat vtrunque diploma in tabulario insignis Coenobij Cellanove, vbi vir Sanctus requiescit: & vtrumque profert Yapestomo 5. Anno Christi 935. cap. 2. Scio Arnoldu Vvion vtrunque vocare Canonizationem in Martyrolog Bened. die 9. Oct. sed absre, Canonizatio siquidem cum supremam causae sententiam contineat, non eget confirmatione: alias argueret Canonizationem in certitudinis. Yepius priorem nuncupat Beatificationem, verum si Cardinalis intentionem rimemur, procul mihi dubio est, etiam Canonizare voluisse, nam id verba eius sonant, scilicet: *Habito super ea re maturo consilio, volumus vt corpus praedicti Episcopi, & Confessoris dignissimi, elevetur, & collocetur in loco digno, & vt Sanctus ab omnibus fidelibus veneretur in terris.* Ceterum cum ipse tunc temporis in vniversos Christi fideles iurisdictionem non exerceret, sed in Hispanos dumtaxat, & quoad fieri possit verba accipienda sint cum effectu, cap. *Relatum, de cler. non resid.* & ff. *ne quis eum qui ius vocat leg. si per alium §. Docere, ff. quod quisque in leg. 1. §. Hoc autem, C. communia de leg. 1. ij.* & verba privilegij debeant aliquid operari, cap. *Si Papa, vers. si autem de privileg. in 6.* restat vt ijs saltim quibus iudex erat datus, id est Hispanis, virum Beatam venerationi exposuerit, quod in re nihil est aliud quam ipsum beatificasse. Posteriores autem literas, cum ex plenitudine potestatis procederet, Canonizationis rationem induisse perspicuum est.

Episcopus olim Beatificatus dicitur.

At inquit: quid ergo Episcopi olim faciebant, cum Martyres populo proponebant venerandos? Proculdubio ipsos in numero Beatorum recensere, quando quidem ovibus suis publice colendos edebant, quos satis noverant, aut probatione constanti, aut evidentia facti verè pro Domino vitam posuisse: ad quod ex officio suo polebant, & tenebantur. Inde laudatur sancti Cypriani pia sollicitudo, de qua ipse epist. 37. novae editionis: *Denique & dies Sanctorum, quibus excedunt, annotate, vt commemorationes eorum inter memorias Martyrum celebrare possimus.* At de examine coram Metropolitano ea de re fieri solito, legendus est Augustinus in Breviculo Collat. die 3. cap. 13. & Eusebius de histor. Ecclesiast. lib. 4. cap. 14. & lib. 5. cap. 15. & lib. 8. cap. 20. Et iure celebratur Optati Milevitani sententia, lib. 1. ad versus Parmenianum, de Lucilla scemina factiosa sed potentissima aientis: *Cum correctionem Archidiaconi Caeciliani ferre non possit, quae ante spiritualem Cibum, & Potum, os nescio cuius Martyris (stamen Martyris) libare dicebatur, & cum proponeret Calici saluari os nescio cuius hominis mortui, & si Martyris, sed nondum vindicati, correpta, cum confusione irata discessit.* Vbi vides Martyres ante propositionem vindicari solitos, ab Episcopis, nec licuisse cuiquam publice eorum reliquias ante vindicationem venerari. Horum deinde quosdam celebriores, ita semel in Beatorum album alleetos, & vindicatos, plerumque Romani Pontifices, cum vniversam Dei Ecclesiam in id conspirare cernerent, colebant, & colendos publice docebant, quo pacto multi illorum (idem quoque cum magnis post modum Confessoribus actum, ne dubites) à peculiari cultu Beatorum ad vniversalem Sanctorum trāsibant, absque eo quod probationes denuo desuper cōficeretur. Enim verò quod notorium est, & prorsus manifestum, probatione non eget, vt Alexander III. decrevit, cap. *Quoniam*, de filiis Presbyt. *Nolumus*, inquit, *vt causa in iudicium deducatur, vel testes etiam admittantur, si hoc manifestum existat*, concinitque 2. quaest. 1. cap. *De manifesta*, & cap. *Qua Lotharius*, & cap.

Beatificati quo pacto ad Canonizatos multi trāsire?

Cum sit Romana, de appellat. Glossa in cap. Porrò, de divortijs, & ff. ad leg. Aquil. Proinde, in fine, & cap. ea quidem, de acusat. nec mirum cum probatio ad id tendat, ut quod occultum est manifestum fiat.

Tanta autem est vis notorietatis facti in Martyribus, ut vivos adhuc, & in carne Notoriū proba-
positos vetustas coleret, vincula, & vulnere veneratione complectens. Vnde & Pru-
dentius, ad S. Vincentium, post tormenta in molli repositum culcitra, ait. batione non
eget.

Coire toto ex oppido

Hic purpurantem corporis

Turbam fidelem cerneret:

Gaudet civorem lumbrere.

Mollire præsultum torum,

Pleriq; veslem lineam

Siccare cruda vulnera,

Stillante tingunt sanguine,

Illo vngularum duplices

Tusamen vs sacrum suis

Sulcos pererrat ofculis;

Domu reservent posteris.

Itnd aliquando contigisse scimus, ut Episcopus Martyri necdum extincto, templum *Martyr vi-*
dicaret, videretque Martyr semimortuus, titulum sibi adhuc degenti in corpore eri-
gere. Id sane Beatissimæ Engratiæ contigisse Cæsaraugustæ opera Prudentis Episco-
pi, testis est idem Aurelius Clemens, in Peristeph. hymno de XVIII. Martyribus, *uns adhuc be-*
inquiens: *atificatus mi-*
raret.

Martyrum nulli, remanente vita,

Contigit terris habitare nostris:

Sola tu morti propria superstes

Vivis in orbe.

Et post laceratissimi corporis descriptionem, & miserandam eius stragem, nam absces-
sa papilla pectus sub ipso corde patebat, & iecoris pars revulsa vngulis longè præsis ia-
cere videbatur: quo fiebat, ut mors haberet pellens aliquid suorum, se quoque viva:
subdit:

Hanc novum nostræ Titulam fruendum

(Titulus Ecclesia est)

Cæsaraugusta dedit ipse Christus,

Inge viventis Domus ut dicata

Martyris esset.

Cui M. Maximus concinuit in epigram. de eadem cum ait:

Templa dicata sibi vidit hæc in corpore degens.

Notaveram id pridem ad Anno Christi 300. cum Dextrum elucidarem.

Quis modo dicere audeat, cum Roman. Pontifices aliquem ut Beatum colendū *Beatificare*
indulgent, ita à veterum vestigijs abesse, ut cultus eiusmodi recens ab ipsis inventus *non est recens*
sit? Et ego quidem si de nomine esset quæstio, non dissentirem, nam apud priscos pro *inventum.*

eodem indifferenter accipiebantur, *Sanctus*, & *Beatus*, nec ab aliquo veterum Patrum
pro diversis accipi reperientur. Quod tamen ad rem spectat, cum Papa aliquem beati-
ficat, id prorsus efficit, quod olim Præsules, suis quique diocelibus præstabant: nimi-
rum venerari permittit, quam gravibus testimonijs liqueat, eximia sanctitate claruis-
sit: tamen ut à definitione absteat, & cultum non præcipiat, nec toti Ecclesiæ so-
lemniter proponat. Hæc verò res tanta pollet antiquitate, quanta Canonizatio ipsa,
& forsan maiori, cum illa ad hanc via sit, & quasi embrio ad animantis perfectam for-
mationem: ut prius cognoscentes ex parte, postmodum ad perfectam notitiam perve-
nire fas sit. Benè autem *πικραδιαν* consultum est, ut rebus longè distantibus certi-
tudine, diversa aptarentur nomina; ne alteram pro altera sine delectu acciperemus.
Atque hoc erat quod secundo loco paradoxon videbatur.

§. VI.

*Romanos Pontifices, Canonizationes Sanctorum nullibi sibi
reservasse, sed Beatificationes.*

TERTIVM verò difficillius adhuc apparebat, nimirum Rom. Pontifices *Vulgatis ea*
nunquam sibi Sanctorum Canonizationes reservasse: certi enim iuris esse *de re sensen-*
auctores penè omnes, tam Canonistæ, quam Theologi testantur, reserva-
tionis ipsius edictum contineri, cap. *Andivimus*, extra de Reliq. & vener. Sanctorum,
vbi

vbi Glossa Bernardum allegans notat, quod nullus debet venerari, quantumcumque miracula per ipsum fuerint, nisi prius à Romana Ecclesia approbetur: & S. Miracula, idem docet. Sic Hostienis, & Ioan. Andreas ibi, & ad cap. 1. eodem titulo in sexto, consule Syluestru verbo Canonizatio, in principio, & Azorem Inffit. Moral. p. 2. lib. 5. cap. 6.

Opposita ve-
ra.

Expenditur
Alexād. 3.
Decretalis.

Ita fateor vulgo receptum, sed verò haud satis miror quo nam pacto doctissimi viri id Alexandro III. in prædicto cap. *Audivimus*, imposuerint, cum longè aliud inibi Pontifex intendat: videlicet hominem inebrietate occisum minimè coli à fidelibus potuisse, quantumvis miracula ad sepulchrum eius edi viderentur, in consulto Apostolico. Nonne verba Alexandri sunt hæc? *Audivimus quod quidam inter vos, diabolica fraude decepti, hominem quendam in potatione, & ebrietate occisum, quasi Sanctum, more infidelium venerantur: cum vix pro talibus inebrietatibus peremptis Ecclesia permittat orare: dicit enim Apostolus, ebriosi regnum Dei non possidebunt.* Hactenus casus: subdit decretum: *Illum ergo non presumitis de cetero colere: cum etiam si per eum miracula fierent, non liceret vobis ipsum pro sancto absque auctoritate Romana Ecclesia venerari.* Vbi solerter animadvertendum est, his verbis nequaquam legem reservationis huiusmodi contineri, oportebat si quidem alijs longè Pontificem vti videlicet: *Per presentes decernimus, ne liceat de cetero aliquem quovis sanctitudinis cultu venerari, quem Romana Ecclesia non proposuerit. Quo circa reservamus nobis & Sedi Apostolica.* Vel alijs huiusmodi. Nunc verò nihil de novo decernit, sed doctrinam notissimam, & receptissimam edere sibi Alexander visus est, dum ait, *cum etiam si per eum miracula fierent, non liceret, quominus nec de Canonizatione Sanctorum quoquomodo loquitur, sed specialiter in casu ebriosis in potatione occisi, non enim ait: Non liceret quemquam pro sancto absque auctoritate Romana Ecclesia venerari: sed non liceret ipsum: de quo nimirum præceteris multo maior difficultas se ingerebat, ob quam quantumvis id aliàs non esset. Sedi Apostolicæ reservatum (quidquid de ea resit, de qua tunc Alexander non differit) eam sedem necessariò consulere oportebat, cap. *Maiores*, de Baptism. & cap. *Hæc sedi*, dist. 17. & 24. quæst. 1. cap. *Quoties*, quæ sunt decreta Damasi, Innocentij I. & III. Summorum Pontificum, & nuper in Concilio Tridentino Sessione 25. de Reliq. & venerat. Sanctorum, illis verbis: *Nihil in consulto sanctissimo Romano Pontifice novum, aut in Ecclesia hactenus inusitatum decernatur.* Quale erat ebriosum pro sancto colere.*

Ratione idē
ostenditur.

Canonizaba-
tur nemo nisi
à Papa in ge-
nerali Conci-
lio.

Baro. to. 12
Anno Chri-
sti 1152.
num. 4.

Mirum verò esse non debet, si Alexander Canonizationes Sanctorum non reservaret, cum certo sciret, id sibi iure Divino competere, nō minus, quàm supremum Petri clavium usum, ut potè quibus solus ipse queat vti, dum decernit, definitque certa fide, aliquem in Sanctorum albo conscriptum iri. Tantumque abest, ut de ea re constitutionem ederet, quòd iam pridem Sedes Apostolica, se sola nolle deinceps eam decernere decrevisset, & petitiones de his, nisi in generalibus, aut maioribus Concilijs audiendas non esse. Mentior si id initio sui Pontificatus Alexander ipse non expresserit in Bulla Canonizationis Sancti Eduardi Regis, Anno Christi 1161. cuius illa sunt verba, apud Baronium anno 2. Alexand. num. 1. *Quamvis negotium arduum, & sublime non frequenter soleat, nisi in solemnibus Concilijs de more concedi: de communi tamen fratrum nostrorum consilio: corpus ipsius Confessoris ita glorificandum censuimus, vbi verbum de more vetustatem redolet.* Non ergo opus erat Alexandro Episcopo ab eorum inibere, quod ad generalia Concilia remissum erat, quo maiori, & maturiori consilio id Pontifex exercere videretur. Vnde & idem Alexander, cum de Canonizando Bernardo apud ipsum ageretur, auctores suggerebant (ait) *Vt in Concilio quod proximè erat Turonis celebrandum, digno huic, & laudabili voto celerem daremus effectum. Cumq; nos eidem negotio, favorabili satis intenderemus affectu, supervenit (ad Concilium) multitudo, & frequentia petitorum, qui in diversis provincijs rem similem postulabant. Vnde cum videremus, non posse congruenter omnibus satis fieri, statutum fuit pro scandalo de vitando, etiam in hoc differri, quod oportebat pro tempore ceteris denegari.* Vide quam publicum erat, decretum, de Canonizando Sanctorum nemine, etiam à Papa, nisi in Concilijs. Sed & Eugenius III. Bernardi filius, qui eidem Alexandro Cardineum concessit pileum, in Bulla Canonizationis S. Henrici Imperat. eiusdem moris iam ævo suo receptissimi meminit inquiens: *Tamen si huiusmodi petitio, nisi in generalibus Concilijs admitti non soleat: auctoritate tamen Romana Ecclesia, qua omnium Conciliorum firmamentum est, petitionibus vestris acquiescimus, atque eiusdem memoriam inter Sanctos fieri censuimus.* Nimirum in ea veteri cōsuetudine dispensando.

Si quid

Si quid autem à Summis Pontificibus reservatum est hac in re, non Canonizationes, sed Beatificationes fuerunt, utpotè quas alij quoque Episcopi infra suarum Diocesum fines possent peragere. Idque merito, nam aliquando ob segnitiam quorundam contigerat, fures, & ebrios pro Beatis coli. Audisti de ebrio iustam Alexandri querelam, accipe de fure quid magno Martino contigerit. Erat non longe ab oppido (ait Severus cap. 8.) proximus monasterio locus, quem falsa hominum opinio, velut consecutis ibi Martyribus consecraverat. nam & altare ibi à superioribus Episcopis constructum habebatur. Sed Martinus non temerè adhibens incertis fidem, ab his qui maiores vatu erant Presbyteris, vel Clericis flagitabat, nomen sibi Martyris, & tempora passionis ostendi: grandi se scrupolo permoveri, quòd nihil certi constans sibi malorum memoria tradidisset. Cum aliquandiu ergo à loco illo se abstinisset, nec derogans religioni, quia incertus erat, nec auctoritatem suam vulgo accommodans, ne superstitio condal' seeret: quodam die, paucis secum adhibitis fratribus, ad locum pergit. Deinde super sepulchrum ipsum stans, oravit ad Dominum, ut quis esset, vel cuius meriti sepultus ostenderet. Tum conversus ad levam, videt prope assilere umbram serai' lam, & truce'm. Imperat nomen, meritum q, ut loqueretur. Nomen edicis, de crimine confitetur, latronem se fuisse ob scelera percusum, vulgi errorè celebratum: sibi nihil cum Martyribus esse commune, cum illos gloria, se pœna retineret. Mirra res: vocem loquentis, qui adorant, audiebant, per senam tamen non videbant. Tum Martinus quid vidisset exposuit, insitq, ex eo loco altare, quod ibi fuerat, submoveri, atque ita populum superstitionis illius absolvit errore. Iure ergo sibi Sedes Apostolica abrogavit, quod tantis Episcoporum iniurijs expositum erat.

Sed quando id factum? Non liquet: ita quidem à multis rétro annijs reperimus de more servatum in Ecclesia: & ego ante Alexandram, & Eugenium, superius relatòs, factum credo, quando videlicet Papa Concilijs generalibus Canonizando rum negotium reservavit: tunc pariter Episcopis interdicta Beatificandi facultas videtur. Aliàs si Episcopis Beatificare quæquã integrã adhuc esset, nequaquã Turonos ad Concilium tanta frequentia, & multitudo petitorum (ut ait Alexander) accederet, rem similem postulantium. Neque quisquam Episcoporum ausus: tum alicubi fuerat, Beatorum honores illis impendere; hoc enim sibi primùm licere in Concilijs petebant. Non ita tamen mordicus id abrogatum est, ut quandoque invalescentibus populi Christiani clamoribus, nonnulli post modum ab Episcopis Beatorum cultum non sint adepti. Quòd certe vel vnus demonstrat vir ille Sanctissimus inguinaria pestis pellenda patronus: Rochum dico, quem non dum sedes Petri, editis literis in Sanctorum, vel saltem Beatorum numerum recitit, nec hæcenus in Romano Breviario voluit adscribi: tolerat tamen cultum, quem ubique terrarum videt ipsi à fidelibus impendi. Auctor est Dilectus Anno Christi 1417 viri sanctitatem innotuisse Patribus Concilij Constantiensis, quorum decreto ad propulsandam lucem ingruentem, eidem honores Sanctorum debiti sunt impendi, nam & in solempni pompa eius imaginem, omni populo eomistente, per urbem detulerunt; quo facto pestis illa mox evasit. Sed verò nec dum Patres Ecclesiam reptagenabant, cum vsque ad Annũ Christi 1415, sequentem prima sessio habita non fuerit: nec Romani Pontificis accessit consensus, sicut cæteris Concilij actis. Tandem nihilominus in correctione Martyrologij, iussu Gregorij XIII. facta scriptus est, sub Beati titulo, die 16. Augusti: factò ipso Beatificatiõnem eius ab Episcopis edita tollerantis, sed nihil super ea, auctoritate Apostolica decernentis.

Neque aliter Sanctæ Malachiæ accidisse dubitasti, quem primus omnium Bernardus publicè exposuit venerationi, palam ei Beatorum honorem deferens (ei postea Diocelani assensum gecessisse par est credere.) Cum enim ad illius funus hostiam salutarem offerret: Gloriam eius Domino revelante cognovist: & eodem inspirante, sacrificio iam expleto (verba sunt Gaufridi lib. 4. vitæ) formam mutavit orationis, & collectam inivit, qua ad Saulorum Pontificum celebratas, non ad commendationes pertinet defunctorum, ita dicens: Deus qui Beatum Malachiam Pontificem Sanctorum tuorum meritis coæquasti. Quæ in re apprimè congruit illa Ioannis Satisbetiensis sententia, qua dum doleret Sancti Thomæ Canonizationem ita differri à Pontifice, videretque exlo, terraque ac clamari, miraculis scilicet, & vocibus fidelium ad eius favorem

Cur Beatificationes Pontifices sibi reservavit?
S. Martini prudentia.

Quando eare servatio facta?

S. Rochus. quo Beatificatus?

S. Malachia Episcopi Beatificatio unde caperit?

Sarisberien- inualescentibus, scripsit ad Vvillelmum Senonensem Archiepisc. *Legimus in Acti-*
sis dictum. bus Apostolorum, quod quidam nondum baptizati, citra auctoritatem Apostolorum, Spiritum Sanctum acceperant. Sed num id senatus Apostolicus infirmavit? Innuens à Clero, & populo, caelo favente, honorem Beati posse aliquem adipisci, nec tamen Summum Pontificem id abrogaturum. Nec deest, qui adhuc ab Episcopis id fieri posse testatur. Bernardus scilicet insignis Pontificij iuris Doctor, ad cap. 1. de Reliq. & vener. Sanctorum in sexto, quod tamen ego nunc temporis nequaquam admittendum iudico.

S. V I I.

Quid adhuc Episcopis liceat circa Beatorum
venerationem?

Possunt Bea-
tificationem
extendere.



NVM est, quod adhuc Episcopis licet, nimirum Beatum semel pro alijs vrbibus ritè venerationi expositum, suis quoque fidelibus, cum sibi ita bene visum fuerit, exponere. Quoniam hoc eis hætenus prohibitu non est, sicut Beatificare, quos pridem poterant, nec Romanus Pontifex id de novo prohibet. in Bullis Beatificationum, licet quantum ex se est quibusdam solis facultatem colendi Beatum tribuat, sed non cum clausula exclusiva. Et aliàs non excedit limites ordinariæ facultatis Episcoporum, sed maxime potius ei congruit: nec in eo exponunt se gravi, aut probabili periculo erroris, cum alijs locis absque eo iam in veneratione sint. Et id quoque fecisse aliquando Episcopos, Sancti Rochi probat exemplum; qui enim sua vrbe primùm venerari cæperat, ab Episcopis aliarum admissus est, quadam quasi Beatificationis extensione. Longè enim dispar ratio est, de prima viri alicuius expositione, vt veneretur, ac de extensione eius ad alios; cum illa non concedatur, nisi post longam, & maturam rei disquisitionem: extensionem autem vel Romanus ipse Pontifex de sola Apostolicæ Sedis benignitate, nulla maiori probatione de novo facta, concedit.

Quos propo-
nere queant
suis? Poterit igitur proponere suis quemlibet ex his, qui in Romano Martyrologio adscripti reperiuntur, quos vt minimum Beatificatorum privilegij gaudere nemo inficias ibit. Poterit vt vnumquemque ex his, quorum Mænologium Græcorum continet nomina: nam & illi omnes inter Beatos à Græcis recensitos dubio procul est; cum & Græcos Episcopos Beatorum honores concedere potuisse Martyribus, & Confessoribus à se vindicatis, ab ipsis Ecclesiæ nascentis primordijs, ad tempora vt minimum Alexandri III. Romani Pontificis, neget nemo. Et ratio in propatulo est: enim verò licere, Beatos à Romano Pontifice alicui regno propositos, ab Episcopis alterius recipi, & suis ovibus pariter ab eis proponi, ipse Romanus Pontifex fateri probatur: dum quasi ex speculo animadvertit, quantum semel expositus à fidelibus colatur, qua nam animi propensione erga eum sint, vt inde conijciat, procedendum ne sit ulterius ad eius Canonizationem, nec ne? quod vt fiat, prius de eo specialiter quæstionem facit. Non ergo inhibet alijs Episcopis Beatorum semel à se expositorum venerationis acceptationem, aut extensionem. At qui pari passu currit ratio in Beatis olim à quolibet potestatem habente productis, qui nimirum ab eius cultus possessione non sint hætenus deturbati: quales proculdubio sunt omnes Mænologij veteres Martyres, vt potè qui à mille annis, & supra absque contradictione eo culti extat honore. Secus tamen de alijs erit, si qui forsitan in Græcia Beatorum honore modernis temporibus à Schismaticis venerentur, aut de aliquo non tam altè sentiat Romana Ecclesia, vt de Constantino Imperatore quem illi inter Beatos scriptum habent, nos extra ponendum censemus. Cum vto cæteri verè Beatificati sint, & aliud non obstat, poterunt ab Episcopis in suis Diocæsisbus admitti; nam & Papa non vult à se Beatificatos, maioribus quàm veteres gaudere privilegij, quos nihilominus admitti ab alijs posse probavimus.

Valuit igitur Hispalensis Antistes etiam Sanctos Artemidorum, & Severum

(vet

(vel Scaciani) Vetriculanis colendos proponere, non aliter atque Sanctorum Rufinum, Rufinianum, & Stratonem proposuit. Quod enim hi ad Roman. Martyrologium translati ex Menologio sint, & non illi, non tollit, quim & illi à Græcis inter Beatos recensiti sint, sicut & isti. Nec Gregorius Decimus tertius cum augeri, & corrigi iussit Martyrologium, voluit eo ipso beare absque novo, & maiori examine, quos antea alicubi gentium fideles, vt Beatos non colebant. Quare nec Rufinus, & socij, tunc primum Beatificati sunt: cum in corpore Roman. Martyrologij conscripti sunt à Correctoribus: nec illi Beati esse desierunt, dum in illud non transferuntur. Nec Pontifex tunc valuit aliter de his, quam de illis sentire, cum nullibi eorum memoria præterquam in Menologio (teste Baronto in Notis ad 9. Sept.) extet, vbi tamen pari omnes elogio commendantur. At qui ex eo quod alicubi pro Beatis habebantur, proponi hi Vetriculanis valuerunt, ergo & illi. Eo præsertim quod Gregorius ipse, cuius illi facultate Hispanis Ecclesijs concessa vtuntur, qui duplicis officij solemnitate de eis agunt, non limitat concessionem suam ad Beatos solos Ecclesiæ Latinæ, sed de omnibus indifferenter loquitur.

Idem quoque sentiendum de quibuslibet alijs, quorum cultus gravi scriptorum testimonio, conslitterit alicubi, vt Beatis impendi solitus, sive id Beda, sive Ado, vel Vsuardus in suis Martyrologijs tellentur (vt interim de alijs auctoribus tacetam) vtpote à Romana Ecclesia vetusto ævo receptis neque enim hi Beatificationum auctores asseruntur, sed testes gravissimi, ab Ecclesijs suis impensarum: sive aliunde eam notitiam nanciscamur, dum verè de cultu Beatitudinis nobis cõstet: vt quod S. Froilani Episcopi festa celebrent Legionensis, Pallentina, & Lucensis Ecclesiæ, & Ordo Sancti Bernardi: quod Sanctorum Engratiæ, & Valentini fratrum, Sancti Fructi Germanorum Ecclesia Segovienfis: quod S. Gaudiosi Episcopi, & Victoriani Abbatis Ecclesia Tyrassonenfis: Sanctorum Distinij, & Genadij Asturicensis, tametsi nullus eorum scriptus extet in aliquo prædictorum Martyrologiorum. Quo pacto & mei Complutenses collere valent, S. Asturium Serranum Episcopum suum, quem videlicet Ovetenses celebrant, eius exuviarum custodes: imò & Sanctum Gregorium Episcopum primum Complutensem, qui Amphitrix (nunc Hita) decessit, si integra fides habenda iudicetur, Petro Episcopo Equilino testanti in Martyrologio Sancti Hieronymi, Adonis, vel Vsuardi reperiri: vt videre est lib. i. i. Cathalogi Sanctorum, cap. i. 30. iuncta præfatione eum num. 17. Integrum quoque erit Divi Hieronymi Sodalibus, Beatum Eusebium Cremonensem fidissimum Hieronymi sui discipulum, vt Beatum colere: vtpote quem Ecclesia Cremonensis festivis, supremisque honoribus prosequatur, uti in historia eius vrbis vulgari idiomate exarata scribitur: si præsertim ab Episcopis suis, eis proponatur colendus: aut à Toletano Primatè fratribus Sancti Bartholomæi, vnde cæterorum eorumque alumni id haurire quærent.

Dices forsàn, id minime licere, quando quidem qui eos colerent, gravi se exponerent errandi periculo; cum de eorum Beatitudine certi omnino non sint. Cæterum si de periculo contradictoriæ possibilitatis errandi sermo sit, nimirum quod non repugnet in eo cultu errorem committi, neminem Beatorum collere liceret: nec integrum esset Ecclesiæ facultatem concedere venerandi eos, qui nec dum Sanctorum Cathalogo solemnè ritu adscripti sunt: quoniam de his solum omnimodam fidei certitudinem habemus: quod regnent cum Deo in cælis, de Beatis autem non ita: & tamen permittit ad eos publicas preces mittere, & omni Sanctorum cultu eos prosequi. Nec in eo quidquam indecens committitur: vt eniudicat Glossa cap. i. de Reliq. in sexto. *Est Ecclesia in eo errare (quod non est credendum, licet accidere posset de sentent. excommunicat. cap. à nobis et secundo) nihilominus preces in honorem talis, accepta, & grata sunt: per fidem enim Christi omnia purgantur, de cobabit. cler. & mul. cap. vestra. Et esto quod veritas Canonizationis deficiat, non deficiet fides de Bapt. cap. debitum, de Presbyt. non baptiz. cap. 2. & 3.* Ratio autem est, quia moralia opera moralem dumtaxat certitudinem in obiecto requirant, & ea contenta sunt. Error autem ille, si quis interveniret, esset valde materialis, se habens ex parte materiæ, non ex parte formæ, seu veræ sanctitatis, quam in quolibet Sancto, aut Beato intendimus venerari. Ergo

Quid de Vetriculanis Martyribus sentiamus?

Quid de alijs extra Martyrologium Roman. extantibus?

Quos quærit Complutense colere?

Hieronymiani quo pacto B. Eusebium Cremonensem valent colere?

Avicurrente errandi periculum?

Avicurrente errandi periculum?

Avicurrente errandi periculum?

beatitudinis testimonium Sancti, quem colas, tam grave debet esse, vt moralem inducat certitudinem sanctitatis, cui scilicet viri cordati, & timorati non queant refragari: quale est, quod sit ab alijs publicè cultus de licentia Sedis Apostolicæ, aut Ordinariorum: non autem opus est, quod repugnet aliter se rem habere, qua sanè certitudine gaudent ij, quos Beda, Vsuardus, & Ado recensent, & quotquot suis locis probatissimo testimonio constiterit celebrari.

S. VIII.

*Ex reconditione corporis S. IOANNIS EREMITÆ in altari,
Beatificationem eius inferri.*

BARCE lector, si aliquantulum immoratos nos doles: res enim erat (vt vides) non vsquequaque hætenus enucleata, & paucis multa dici nequiverunt; cum tamen nihil causæ, quam intendimus non necessarium effati simus. Quo circa illud magni Theologi ad Nicholum vsurpare placet: *Laconice scribere, non hoc est quod putas, paucas videlicet syllabas scribere, sed de plurimis rebus paucas.* Ita ego *Homerum* quoque breuiloquum dico, & multiloquum *Antimachum*. Quo modo? *Ex rebus scilicet, non literis prolixitatem iudicans.* Et illud Plinij Apollinari suo, cum ipsum Homeri exemplum adduxisset: *Sciat scriptor, si materia immoratur, non esse longum, longissimum si aliquid accersit, atque attrahit: similitur nos, cum totam villam tuis oculis subicere conamur, si nihil induit, & quasi deuium loquimur, non epistola qua describit, sed villa quæ describitur magna est.* Sed ad rem.

Quid igitur de Beatificatione Sancti Ioannis Eremitæ, & Conuersi sacrorum Mænium sentiendum? Profecto licere illi Beati honores impèdere, vt potè qui ævo vetusto, vt Beatus cultus fieri. Id verò ex loco sepulchri ipsius sit manifestum, quod super aram summam Ecclesiæ nostræ per antiquæ, & celebris collocatum manet, & sacrarum exuviarum theca non ex latere, sed in ipso altaris medulio, intra sacratissimæ Eucharistiæ conditorium vna reposita: tempus memoriam hominum superat, & quadringentos, vel amplius annos. Atqui veterrimæ Ecclesiæ moris fuit, cum aliquis Martyrum, vel Confessorum rite exponeretur venerandus, ad sanctitudinis eius commendationem, & Beatitudinem prædicandam, nihil aliud efficere, quàm in altari illud recondere. Et olim quidem frequentius sub altari, nunc autem & super altare: quod tam verum est, vt nequiret, tunc temporis altare constructi, nisi corpus, aut reliquæ Sancti alicuius in eo conderentur: sic publico edicto Sancto Felice Papa statuente, & iterato præcipiente Iulio item Romano Pontifice, cap. *De fabrica*, de consecratione distinct. 1. & Concilio Quinto Carthagine si, cuius ecce Canonem XIII. in hæc verba asserentis: *Item placuit, vt altaria quæ passim per agros, aut vias, tanquam memoria Martyrum construuntur, in quibus nullum corpus, aut reliquia Martyrum condita probantur, ab Episcopis, qui eis locis præsent, si fieri potest, evertantur. Si autem hoc propter tumultus populares, non finitur, plebes admonentur, ne illa loca frequentent, vt qui rectè sapiunt, nulla ibi superstitione deuinelli reuerentur. Et ideo nulla memoria Martyrum probabiliter* (Glossa id est solemniter: *Memoria autem dicebatur Ecclesia accipiat, nisi aut vbi corpus, & reliquia certa sunt, aut vbi origo alicuius habitationis, vel possessionis, vel passionis fidelissima origine traditur.* Sic cum corpore Magni (an Maioris? dicam) Apostoli Iacobi fecisse discipulos suos, cum Compostellam allatum corpus in loculo recondunt, docuit Dexter Anno Christi 43. *Altare (ait) super sacrum corpus erigunt.* Et de Sancto Vincentio Prudentius.

Sed mox subiectis hostibus,

Iam pace Iustus reddita:

Altar. quietem debitum

Præstat beatis ossibus.

Et de Sancti Hyppoliti sepulchro:

Subiecta nam sacraria,

Imamq, ad aram condita:

Cælestis auram muneris,

Persussa subter hauriunt.

S. Greg. Nazianz. epif. 13. inter Basil. Plinij lib. 5. epist. 6.

S. Ioannem vere inter Beatos recensentur an unde probetur?

Refertur de Consecrat. dist. 1. cap. Placuit.

Altaria nusquam absque reliquijs.

Talibus Hyppoliti corpus mandatur operis,

Propter ubi apposta est Ara dicata Deo.

Illasacramenti donatrix mensa, eademq;

Custos fida sui Martyris apposta.

Servat ad aeterni spem iudices ossi sepulchro,

Pascis item Sanctos Christicolae dapibus.

Itidem cum Confessoribus postea factum, nemo est qui nesciat: & passim antiqua altaria cum reliquijs Martyrum, & Confessorum videmus. Hinc ortum quod de S. Vvelphelmo Abbate (floreat ad Annum Christi 1090.) scribit Conradus apud Surium tomo secundo die vigesimo secundo Aprilis. *Per id tempus quandam die cum secretorum suorum conscijs oratorium (vt tunc falso credebatur) Bruvilerensis parochia, que reliquijs in villa Kirchedoro nomine, oraturus intravit. Et ecce solo prostratus, carere locum Sanctorum patrocinio, Spiritu Sancto revelante didicit. Qui surgens ab oratione, cum secum consistentibus, accessit ad altare: & velamine subducto, cum omnia diligenti intuitu perlustrasset, nihil omnino vel sub sigillo, vel rimarum fissuris, praeter nidificationes vesperilionum, & telas reperit arancarum. Unde nimirum, vt par erat, mente conseruatus, absque morarum dilatione, Colonienfis Ecclesiae Praesulem adiunxit illi quae gesta fuerant ordine exposuit. Cuius mentis dolori ille condolens, datis etiam Sanctorum reliquijs:.....dedit eorum in oratorium.*

Olim igitur, nec altaria sine reliquijs, nec Sanctorum corpora extra altare, quod itidem ex Caeremonial Pontificum veteri, compertum habemus. Consule Eusebium lib. sexto histor. cap. 12. & Sozomenum lib. 3 cap. octavo. Tertullianum de Paedag. Ambrosium in Exhort. ad Virgilia. & Hieronymum contra Vigilantium cuius illa sunt verba, haereticum ad inconueniens deducentis: *Mate, ergo facit Rom. Pontifex, qui supra mortuorum hominum Petri, & Pauli, secundum nos ossa veneranda, secundum vos vilem puluisculum, offert Domino sacrificia. & simul os corum Christi arbitratur altaria? Absit.* Unde eo solo quis Sanctorum Cathalogo adscribi credebatur, quod sub altari conderetur. Accipe verò eius rei appositissimum exemplum in Sancti Romualdi Abbatis Canonizatione, de qua haec scribit verba Beatus Petrus Damiani eius discipulus, cap. 79. actorum illius. *Post quinquennium verò à Sancti viri obitu, data Monachis ab Apostolica Sede licentia, vt super venerabile corpus eius altare construerent:.....illico vas aptum ad mensuram corporis preparari, & in eo Sanctarum reliquiarum patrocinia recondentes, desuper altare solemniter consecrari.* Quo circa Cardin. Baronius tomo vndecimo ad Annum Christi 1027. qui fuit quartus Ioannis Papae Vigesimo, Beatum Romualdum in numerum Sanctorum referentis, ait: *Constat autem ipsum (Romualdum) in numerum Sanctorum adscriptum quinquennio post eius obitum; eo tantum ritu, qui tunc erat in vsu, nempe vt potentibus concederet Apostolica Sedes super corpus eius altare construere: vt idem Petrus affirmat, dum ait. post quinquennium verò.* Et tomo praecedenti ad Annum Christi 993. agens de Canonizatione Sancti Vdalrici Augustani Episcopi scripserat. *Non est autem praetermittendum, Canonizationis Sanctorum vsus hoc tempore in Ecclesia frequentem reperiri: nam Petrus Damiani in epistola 6. ad Henricum Ravenatensem Episcopum, cap. 29. haec habet de pluribus, qui tunc fuerunt sancti Episcopi. [Nostra quippe aetate (inquit) beati viri, videlicet Rumoldus Cameracensis, Amicus alias Ratisbonensis, Reatinensis, Guido Pöposianus, Firmanus Firmensis, & quam plures alij sancta conversationis studio floruerunt: super quorum videlicet veneranda cadavera, ex sacrosancti Concilij auctoritate, sacra sunt altaria erecta, ubi nimirum diuina mysteria, miraculis exigentibus offeruntur.] Concedere autem licentiam, ex Synodali decreto, vt supra corpus defuncti erigeretur altare, hoc ipsum erat inter Sanctos annumerare, vt anniversaria memoria de eis agi posset.* Haec tenet Baronius. Quod & Yepius notavit, tomo 5. Chron. Bened. cent. 6. ad Ann. Christi 1009. cap. 1. Sed verò eas omnes non Canonizationes, sed Beatificationes fuisse, verbum *Concedendae licentiae*, iuxta superius dicta manifestat.

Hinc accedit, vt cum Alexander III. S. Thomam Sanctorum Cathalogo ad scribendum decerneret, ipsissimis Canonizationis literis, praeciperet Monachis Cantuariensis Ecclesiae, vt corpus Martyris sub altari reconderet, his verbis: *Alexander Episcopus seruus servorum Dei, dilectis filijs Priori, & Monachis Cantuariensis Ec-*

clesia S. & Ap. Bened. Gandendum est, & infra: Quoniam igitur dignum est, & vobis plurimum expedit, ut sanctum corpus eius cum ea qua decet, reverentia, & honore condatur, discretioni vestra Apostolica auctoritate mandamus; quatenus corpus eius devote, & reverenter, facta solemniprocesione, aliquo solempni die, congregato clero, & populo, in altari honorifice recondatis, aut ipsum in aliqua decenti capsaponentes, prout convenit elevetis in altum: & patrocinium eius pro salute fidelium, & pace universalis Ecclesie satagatis apud Dominum vestris p[ro]p[ri]is orationibus impetrare. Valet. Atque vel hinc perspectum habebis lector, non solum idem olim fuisse, corpus sancti in altari recondere, & eum in album referre Sanctorum, seu Beatorum; sed ut minimum à tempore Alexandri, tantumdem valere corpus sancti in altum elevare, præsertim super altare, ac sub altari illud reponere, aut (quod idem est) altare super illud erigere.

I X.

*Sub quo altari iustorum anima à Ioanne visa, Apocal. 6?
ubi B. Ioachimi singularis sententia exponitur de
Hispanis Martyribus ipsi coavis.*



RORRO mors ille recondendi corpora Sanctorum in altaribus prævisus fuit à Ioanne Apocal. 6. in apertione sigilli quinti: & inde forsan exordium caput, nam inquit: Cum aperisset sigillum quintum, vidi subius altare animas intersectorum, propter verbum Dei & clamabant voce magna dicentes, usque quo Domine. Sanctus, & verus, non iudicas, & vindicas sanguinem nostrum. Vbi tamen quid altare illud sit varie Patres interpretentur, consonantius literæ Augustinus Serm. 11. de Sanctis, altaria ipsa templorum Christianæ Ecclesie asserit esse, quæ in sepulchra Sanctorum decernebantur. Audi Augustinum. *Reli sub altari Sanctorum anima requiescunt, quia super altare corpus Domini offertur. Quid reverentius, quid honorabilius dici potest, quam sub illa ara requiescere Sanctos, in qua Deo sacrificium celebratur, in qua offeruntur hostia, in qua Dominus ipse Sacerdos est, de quo scriptum est: Tu es Sacerdos in æternum secundum ordinem Melchisedech.* Convenienter itaque & quasi pro bono consortio ibi sepultura Martyribus decreta est, ubi mors Domini quotidie celebratur: ubi qui propter mortem eius mortui fuerant, sub sacramenti eius mysterio requiescant, & illic occisis tumultus constituatur, ubi occisionis Dominica commemoratio celebratur: & quos eum Christo unius passionis causa devinxerat, unius etiam loci religio copularet. Ad stipulantur Augustino Pubertus, Lyranus, Aureolus, & ex recentioribus Viegas.

August. sententia de altari à Divo Ioanne viso.

Ambrosij mens de iustis intersectoris.

Ad Colo. 3. 2. Timo. 2. Corpora martyrum vocari animas, et cur?

Matth. 23. Martyres cur sub altari?

Ne verò Ioannem Eremitam nostrum ab ea prævisione sepulture altaris, defectu Martyrij exclusum suspicetur, subdit Ambrosius, animas intersectorum vocari hoc loco non solum animas Martyrum, sed etiam omnium Iustorum, omnes enim Iusti mortui Mundo sunt, & omnes qui piè volunt vivere in Christo perfectiones patiuntur. At Evangelista animas (inquit) vidit sub altari, non corpora Respondet doctè Pubertus, Reliquias Martyrum vocari animas ipsorum ab Apostolo: Non quod ibi morentur anima usque ad generalem resurrectionem, sed quia cum ibi iaceant illarum corpora, & ad ipsorum presentiam, aut contactum quotidie efficiantur miracula, potius anima à quibus ea virtus manet, quam corpora, & reliqua ab Apostolo censentur residere. Addere posset (ita Ioachimus noster exposit, Apocal. 2. p. cap. 6. text. 10.) visa tunc ab Apostolo corpora, quasi vitalem vocem edentia vindictæ in occisores suos: & tamen corpora potius effusio sanguine vindictam expetunt, vel ipso Abelis sanguine id edocente, quam animæ, quibus datæ dicuntur stolæ beatitudinis singulæ. Scitè etiam Rupertus notat, id circo Martyres sub altari quiescere visos à Ioanne, quòd Christus Dominus Cathalogum Iustorum à se factum duobus altaribus conduxerit, inquit: *Omnis sanguis iustus, à sanguine Abel iusti, usque ad sanguinem Zacharie filij Barachia, quem occidistis inter templum & altare.* Rupertus itaque: *Visa autem iustorum sunt anima sub altari, quia primus illorum Abel, propter sacrificium*

Deo placitum (oblatum in altari) ab invidente fratre interfectus est: & ille Zacharias occisus est inter templum, & altare.

Subtilius adhuc quid nos docet noster Ioachimus, indicatum scilicet ab Evangelista Ioanne hoc loco, locum, & tempus mortis, & sepulturæ Beati Ioannis Eremitæ. Quæris quæ? Loquutum esse ad literam Ioannem ait, non solum de Martyribus, & Iustis, toto orbe ab initio nascentis Ecclesiæ sub altari quiescentibus, sed specialius de his qui quinta Ecclesiæ ætate, id est Ioachimi ipsius ævo, in Hispanijs pro fide Christi sustinenda, à Sarracenis paliebantur: unde & sub apertione sigilli quinti visi à Ioanne referuntur. Porro Ioachimus scribebat Anno Christi 1200. Ioannes autem noster obiisse creditur propè Anno Christi 1150. in ipsis Cœnobij huius crepundijs. Si ergo omnes Iusti simul cum Martyribus in Hispanijs eo tempore occumbentes à Ioanne Evangelista, de mente Ioachimi, visi sunt, sub altaribus clamantes, proculdubio, & Ioannes Eremita reconditus in nostro visus quoque ab eo est. Iam audi Ioachimum, sic prædicta Apostoli verba exponentem: *Vi prima persecutio concitata est in Iudæa, secunda Roma, tertia in Græcia, quarta in Arabia, & quinta persecutio in Mauritania, & in Hispanijs orta est.* Non distinguit persecutiones Ecclesiæ hoc loco Abbas, penes diversos Romanos Imperatores, ut communiter fit, sed penes diversa sæcula, & provincias, quibus Ecclesia persecutores passa est. Primò in Iudæa Apostoli à Iudæis temporis necis Stephani persecuti sunt. Secundò, à Romanis Principibus Martyres. Tertiò in Græcia Sancti Doctores ab Hæreticis, Schismaticis. Quartò in Arabia & meridiana plaga, Monachi, & Eremitæ à Maumethe, eiusque alleclis. Quintò in Hispanijs, & Mauritania Catholici omnium postremi à Sarracenis. Pergit Abbas: *Fuerunt enim ibi, & sunt usque hodie reliquia Christianorum sub fide, & protectione Sanctæ Romanæ Ecclesiæ, quibus (ut sæpè relatum est nobis) multi à Sarracenis illis occisi sunt, magnum tristitia gemitum vicinis fidelibus relinquentes. Ut autem aliquid inferatur exempli causa, de persecutione fidelium nuper auditum est, referens quibusdam, qui se prope asserunt affuisse, congregasse Meselmutum Christianos, qui erant in terra sua, & multos in odium nominis Christi pariter occidisse. De quibus (si verum est) dubitari nequit, quim & ipsi à corona Martyrii sint expertes: cum propter verbum Dei, & propter testimonium quod habebant, etiam si in vita occisi sint: quando quidem aperte liquet, quòd occisi non essent, si antequam ad articulum istum venissent, de quo proculdubio metus erat, negare nomen Domini, ut possent evadere, voluissent. Sed quis esset ille Meselmutus, & ubi nam Hispaniæ regnaret, Cordubæ ne, an Hispali, Giennij, Valentiz, vel Grannatæ, quæ tunc temporis à Sarracenis præmebatur, adhuc nõ sum assequutus; nam & Martyres isti omnem Hispanorum notitiam aufugerant, & nunc primum Beati Ioachimi beneficio eos in lucem revocamus. Habemus itaque eius testimonio, Divum Ioannem in apertione sigilli V. oculos ad Hispanias convertisse, vidisse que subtus altate Sanctorum Martyrum corpora, voce sanguinis innocenter effusi, vindictam in Sarracenos postulancia, qui ævo ipso, quo Ioannes Eremita reconditus creditur in altari coronabantur. Quare visum quoque tum ab Evangelista in altari suo Ioannem nostrum non sanè ambiget, qui occisorum nomine, cum Ambrosio, Iustorum omnium, etiam Confessorum corpora hoc loco debere intelligi fatebitur. Sed & Eremitarum pugnas ab Evangelista præcedenti commemoratas, ipse Ioachimus scribit, in apertione sigilli quarti: & eorum persecutionem etiam in quinta ætate (qua scilicet Eremita noster vigeat) sub apertione sigilli quinti, cū visæ sunt animæ Iustorum sub altari, perseverasse: quò tandem ab eo etiam sub Eremitæ nomine prævisus, de mente Abbatis, credatur.*

Pari cultu Sanctum Robertum Mataplansensem Abbatem venerandum, argumentum factum convincit (hic nonnullis sacra-Mæniæ alumnus pridem fuisse creditur.) Enim verò à tempore immemorabili, subtus aram Ecclesiæ suæ maximam conditus iacet, sub ipso aræ sigillo: ne quis dicat, alijs quàm sacri eius corporis reliquijs aram ipsam consecratam. Huic cum imbrum indigentia præmit, aut segetes locustæ depascuntur, conveniunt opem à S. Abbate Roberto imploraturi circumiacentes populi, visæ que sunt ad S. corporis præsentiam cum litanijs foras educti, eminus locustæ fugere, & cælum plubiam dare.

Martyres
Hispani à
Ioanne visi
de mente Ioan-
chimi.

Quatuor præ-
cipua Eccle-
siæ persecutio-
nes.

Ioannes quo-
que Eremita
visus ab E-
vangelista
sub altari,
quomodo pro-
betur?

Histo. ord.
lib. 2. c. 41.

S. Robertus
Abbas Ma-
taplansensis
Beatus unde?

Forfan

Super altare
existere, an
aque dignum
sit, ac sub al-
tari?

Forſan mihi obijcias, Sanctum Ioaannem *Paniagua* non eſſe reconditum ſub-
tus altare, quo loci & Martyres olim recondebantur, & ab Ioaanne Apoſtolo viſi
ſunt, ſed ſuper altare. Benè, verum non ideò extra altari iacet, vbi cæteri viſi ſunt
reconditi, quin potius honorabiliori intra altaris aream loco repositus eſt, vel iſtis
Auguſtino, & Bernardo iudicibus, quorum ille: *Recl'c sub altari* (ait) *Sanctorum animæ
requieſcant, quia ſuper altare corpus Domini offeritur.* Hic vero: *Sanctorum itaque anima
feliciter requieſcant: donec veniat tempus in quo non iam ſub altari erunt, ſed ex altabun-
tur ſuper altare.* Et Alexander ſuper citatis verbis, pro eodem accepit corpus Sancti
Thomæ ſubtus altare, ac ſuper altare collocare. Iacintus etiam Cardinalis dum S.
Rudeſindum beatificavit. *Volumus* (ait) *vt corpus eius eleuetur, & collocetur in loco dig-
no, & eminenti, vt Sanctus ab omnibus fidelibus veneretur in terris.* Verumque itaque pro-
prium eſt Beatorum, & Sanctorum, ſi quod autem in eo diſcrimen eſt, non in dam-
num honoris Sancti ſuper altare exiſtentis vergit, cum nequeat alterius rei gratia
ſuper altare reponi, quàm ſub altari recondi; ſed ex vario prouinciarum oritur uſu,
nam in Italia vniuerſa Apoſtolorum, ac Martyrum, imò & recentiorum Sanctorum
corpora, vt Sancti Ignatii, Philippi ſubtus altaria ſunt, in Hiſpania ſupra quo pacto
ex recentioribus Iſidorus Agricola, & Thereſia, & ex veteribus Legione Marcellus
& filij, Iſidorus, & Froilanus, Zamoræ Iſdeſonſus, & Atilanus, & alibi alij quieſcunt
vno dempto Iacobo Apoſtolo, qui more veterum ſub altari adhuc clamat.

S. X.

*Eremitorium ſancto Ioaanni erectum, & ſanctitatis conſtans
opinio, pro Beatificatione eius ſtans.*



ACCEDAT & templum ſeu Eremitorium ad Sancti viri memoriam, &
venerationem à tanto tempore extructum, ſuper ſpeluncam habitationis
ſuæ, in monte Cœnobio proximo, quod omnem hominum memoriam
ſuperat: cuius etſi pauca maneant iniuria temporis cæmenta, notitia
tamen vivida adhuc, & recentiſſima, per maiorum traditionem accepta, in oppida-
norum mente perſeuerat, translato ad planitiem Eremitorio, vbi ſola ſtatua Sancti
Ioaannis in Conuerſi Ciſterciensis habitu ſuper altare venerationi expoſita extat.
Id verò magno argumento Beatificationis eius eſſe quis non videt? Præſertim quo-
niam decreto Carthagenſis V. Synodi obſeruatim vidimus, altaria vbi que erigi
ſuper corpora Sanctorum, & abſque eis templa nulquam: *Niſi vbi origo alicuius habi-
tationis, vel poſſeſſionis, vel paſſionis fideliffima origine traditur.* Inde Sanctorum templa,
Memorias Martyrum, præſci vocabant, & quoniam triplici ex titulo memoria alicuius
ſeruari poterat, ſcilicet in loco vbi paſſus fuerat, ob effuſum cruorẽ terram il-
lam nobilitantem, aut in fundo, agro, vinea, aut domo, ab eo poſſeſſis; aut vbi ali-
quandiu vitam cæleſtem carne præſus egi: id circo in his omnibus locis paſſionis,
poſſeſſionis, vel habitationis Eccleſias ad illorum memoriam ſervandam, & invo-
candam extrui Patres ſanxerunt. Refertur de conſecrat. diſt. 1. cap. *Placuit*, quo loci
Gloſſa ver. *Habitationis*, rationem reddit inquit: *Quia homo ſanctificat locum.* Quæ
ſunt verba Chryſoſtom. homilia 43. in Matthæi: *Non locus* (inquit) *ſanctificat hominem
ſed homo ſanctificat locum*, diſt. 40. cap. *Multi.* Cum ergo in loco habitationis veteris,
ſancti alicuius viri Eccleſiam viderimus ad eius memoriam extructam, obſeruatim
ibi Concilij Carthagenſis canonem ne dubitemus: & eo ipſo virum illum inter
Beatos, aut Sanctos relatum: quod nunc in Beati Ioaannis habitatione ſeruatim cer-
nimus, vnde & illi quoque omnes Beatorum honores exhiberi poſſe quis dubitare
queat: imò & illi olim exhibitos, vetuſtiſſimum illud Eremitorium, & altare manife-
ſtum reddit. Vt quid enim conſtructum eſt ſub eius nomine niſi, vt in loco habita-
tionis ſuæ Deo laudis ſacrificium offerretur?

Ad

Eremitorium
S. Ioaannis in
loco habita-
tionis eius.

Historia
de S. Ioaanne
Eremita

Ad hæc suspitio non parva mentem subit, Cœnobium ipsum olim quoque ab eo, *Sancti Iohannis de Sacra-Mania* nuncupatum; sic enim illud nuncupat Alexander Tertius in Bulla protectionis eidem concessa Anno Christi 1179. cuius exordium: *Alexander Episcopus servus servorum Dei, dilectis filijs Raymundo Abbati monasterij Sancti Iohannis de Sacra-Mania, & fratribus.* Quo etiam nomine vocatum reperitur, à Ferdinando III. Hispan. Rege, cognomento, *el Sancho*, diplomate suo Anno Christi 1219. ad favorem monasterij expedito; ubi: *Facio (ait) caritatem concessionis, libertatis: Deo, & monasterio Sancti Iohannis de Sacra-Mania, & vobis Divo Raimundo Abbati.* Oxomensis quoque Episcopus Iohannes nomine Anno Christi 1168. *Concedimus Divo Petro Abbati Sancti Iohannis de Sacra-Mania, ac fratribus eiusdem loci.* Cæterum Alfonso eius nominis VII. Hispaniarum Imperator, ac fundator monasterij vocat Cœnobium *Sanctæ Mariæ, & Sancti Iohannis de Sacra Mania*, diplomate suo Anno Christi 1144. alijs verò diplomatis absolute *Sanctæ Mariæ de Sacra Mania*; ut nescias de Iohanne illo discernere, quis nam fuerit Cœnobij ipsius patronus Eremita ne, an Baptista, seu Evangelista ob cognominis defectum. Vnde ex his nec folium Sybillæ; nec ex tripode aliquid habebimus.

Verum quia in huiusmodi dubietate fama vicinia magis debet attendi cap. Illud quoque de præsumpt. concordat leg. *Filium*. ff. de his qui sunt sui, vel alieni iuris. & leg. *De astate*, & quæ ibi notat Bart. ff. ad Sylla. id maximè facit ad rem, quòd vicinia tota (quidquid de patrono Cœnobij sit) à tempore memoriam hominum excedente, Eremitam nostrum perpetuò **SANCTVM IOANNEM** vocare solita est, ita ut nemo vnquam prænomine Sancti abstinere, cum de eo fit mentio. Deinde ut verè Sanctum venerantur omnes, non solum privatis precibus eius patrocinium invocantes, sed publicis indictis litanij processionaliter circumiacentium oppidorum quot annis fideles, sanctas reliquias veneraturi ad Cœnobium properant: idque maximè cum plubiæ xaritas, famies, aut ægritudo populos vexat: vnde malorum suorum Domino opitulante, & Iohannis sui merita præconizante, remedia sæpissime domum reportare noscuntur quemadmodum Anno Christi 1610. contigisse comperimus, quo aquæ penuria laborantes, cum populifereno cælo litanias canendo templum intrarent, priusquam pedem inde extraherent, pluvia competenti donati sunt. Ad hæc Anno Christi 1630. fame regionem præmente, cranium viti sancti processionaliter, ut assolet, levatum suavissimum, notissimumque odorem exhalavit, multis eum è populo percipientibus. Sed & ægrotos, eius intervètu, percepta cælitus incolumitate, gratiarum actiones persoluturos, sæpè ante facti Iohannis corpus constitisse, palam cunctis est: nam (ut de alijs taceam) ita de Segovienfi vrbe, duo huc Anno Christi 1614. venere valetudinarij, Presbyter hic, secularis ille, quorum alter gravi febre correptus, nullis, uti volens pharmacis, aqua salutari pota, quæ sacro Iohannis osciculo suffusa fuerat; alter sæpius eis usus, sed in cassum, eodem limphæ cælestis haustu, sanitatem recuperaverant. Hæc non idèò intelli. ut sanctitatem viri, quasi à me ipso fide data miraculis, probatam vellim; absit, ut fallacem mittam in messem alienam; sed quo vicinorum de B. Iohanne opinionem populi, quod in animo erat, manifestam redderem.

§. XI.

Ratione idem convincitur: & emergentibus dubijs sit satis.



SED age nunc ex ipsa sancti corporis locatione aliter ad propositum scopum argumentemur. Eo ipso quòd supra summam Ecclesiæ aram, & in altaris medio positum est, publicæ venerationi, & cultui est necessario expositum: multò magis quàm si statua, vel imago eiusdem eo loci constituta fuisset: de qua tamen nemo dubitaret dulia oportere venerari. Neque fingi potest in alium finem, illic olim fuisse recòditum: corpora si quidem humana,

Vi quid corpus hominis collocatū credi potest in altari?

nisi quibus cultus Beatorum debeat, nunquam in Ecclesia super altaria reponi consueverunt, cumque ea repositio tanta polleat vetustate, ut nec leviter eius initium discerni valeat, superetque omnem hominum memoriam, sit ut à tempore immemorabili (ut creditur supra 400. annorum) corpus Beati Ioannis publicè, & continuè cultum sit à fidelibus, & Ioannes ipse ut verè Beatus veneratus. Et hanc immemorabilem traditionem æquivalere Canonizationi, aut Beatificationi, ad venerationem docent Suarez tom. 1. in tertia parte, quæst. 25. ait. 6. sect. 2. §. *Sed quæret aliquis*, & Thomas Sanchez in opere Morali lib. 2. cap. 43. num. 11. citas Holtiensem, & Ioannem Andream.

*Non fuisse so-
lam elevatio-
nem.*

Dices forsitan, eam fuisse corporis elevationem, non Beatificationem. Id tamè perperam, & ex iuris ignorantia diceretur. Enim verò priscis illis temporibus, quibus Beati Ioannis Sacra-Lypfana condita ibi fuerunt, non erat in usu corpora insignium sanctitate virorum, ante Beatificationem, aut Canonizationem è sepulturis extractos in altum elevare. Hæres? At asserenti tibi potius incumbit probationis onus, qua proculdubio carebis, cum nullam eius rei tota historia Ecclesiastica reperiat exemplum. Quin potius è converso vidimus, non licuisse Cantuariensibus Monachis Sancti Thomæ corpus elevare vsque ad perfectam Canonizationem: tunc verò Pontifex S. corporis elevationem, sive in altari reconditionem eis iniunxit. Idemque cum reliquijs Sancti Suithberti factum narrat Sanctus Ludgerus apud Surium tomo 2. Martij 1. & cum Sancti Rudesindi id fecisse Iacintum Cardinalem superius ostendimus.

*Quibus olim
dicebat in Ec-
clesia sepeliri?*

Nec id mirum, cum Ecclesiasticis legibus cautum esset, nè quis in Ecclesijs sepeliretur: & toto orbe eum morem receptissimum fuisse ipsa Conciliorum, ac Patrum indicant decreta. In Italia Pelagius Secundus decrevit (sedebat Anno Christi 580.) *Item placuit, ut corpora defunctorum nullo modo intra Basilicam sepeliatur; sed si necesse est, foris circa murum Basilicæ.* In Gallijs servabatur Vasensis Synodi decretum, quod refertur 13. quæst. 2. cap. *Præcipiendum*, videlicet: *Prohibendum est etiam secundum Maiorum instituta, ut in Ecclesia nullus sepeliatur, sed in atrio, aut porticu, aut in exhedris Ecclesiæ.* Coacta fuit sub Leone Primo, qui sedere cepit Anno Christi 440. in Germania Anno Christi 813. idem stabil tum fuit in Concilio Moguntino cap. 52. & rursus ibidem in Tributienfi cap. 17. Anno Christi 895. Denique quod magis ad rem facit in Hispanijs itidem decreverat Concilium Bracarense Primo, can. 18. his: *Item placuit, ut corpora defunctorum nullo modo in Basilica Sanctorum sepeliantur, sed si necesse est de foris.* Quæ penè sunt Pelagij verba, sed subdit rationem: *De foris, circa murum Basilicæ usque ad eam non abhorret, nam si firmissimum hoc privilegium usque nunc retinent civitates, ut nullo modo intra ambitus murorum cuiuslibet defuncti corpus humetur, quanto magis hoc venerabilium Martyrum debet reverentia obtinere?* Nec ipsis Imperatoribus id licebat, vnde & Constantinus Magnus Constantinopoli pro foribus piscatoris, ut ianitor excubias agebat, ut scribit D. Chrysof. homil. 66. ad Populum Antiochenum, & de Theodosio Iuniori, & Archadio idem tradit Nicephorus lib. 14. cap. 58. videndusque ea de re Divus Gregorius lib. 4. dialog. cap. 53. Scio alicubi id attentatum, ut à muliere illa quæ ad Basilicam Sancti Felicis cadaver filij sepelivit: qua de re consulit Augustinum Paulinus, & ille respondit edicto libro *de cura pro mortuis agenda*: sed verò huic ausui posteriores Synodi occurrerunt, in Grecia sacerdotibus solis id indultum refert Evagrius lib. 4. cap. 30. à Moguntino Episcopis, Abbatibus, & dignis Presbyteris; sed Tributienfe id limitavit ad solos sanctitate fulgentes, nam ait: *Nisi forte talis sit persona iusti hominis, qui per vita meritum, talem vivendo, suo corpori defuncto locum acquisivit.* Illud tamen magnopere observatum, ut nemo prope altare reconderetur: ut potè in Vasensi cautum illis verbis: *Prope altare verò, ubi corpus & sanguis Domini conficitur, nullatenus sepeliantur.* Quare quod inde sit consequens, cum Ioannes intra Basilicam, imò in ipso altari conditus fuerit, extra aleam cæterorum mortuorum habendus est, & verè Beatorum honorem assequutus, quibus solis in altare sepultura decreta à Patribus Ecclesiæ fuerat.

*Corpora ante
Beatificatio-*

Ad hæc postquam corpora Iustorum elevari ante Beatificationem consueverunt, nullum eorum vsquam super altare collocatum fuit: & multo minus in ipso re-

verem.

verendissimæ Eucharistiæ conditorio, ut omnibus est notissimum: nec Summus Pontifex id permetteret: non alio sanè, nisi quia eo ipso publico fidelium cultui exponeretur, qui solis Beatis conceditur. Elevatio autem illa nostro ævò consuetæ, solum fit, ut quali quali honore habeatur, ob famam virtutis, de qua agitur: licebitque secreto, & singulari cultu à quovis prosequi, iuxta doctrinam Innocentij, & Hostiensis, cap. 1. de Reliq. in sexto. communiter etiam à schola Theologorum receptam. Consule Suarez, & Sanchez modo citatos, & Vazquez de Adorat. Imagin. lib. 3. disputat 3. cap. 8. num. 110.

Uterius ex ipsa reconditione sacri corporis in altari palam fit, ad eius laudem offerri Deo posse altaris sacrificium: quod ex intentione universalis Ecclesiæ deducere possumus. Ut quid enim putas Sanctos in altari ab Ecclesiâ recondi scilicet? Ego ob duplicem finem introductum non ambigo, nimirum tum ut locus ipse testimonium redderet sanctitatis eorum: nam eo ipso quod ad Sancta Sanctorum viderentur quiescere, fidelium venerationem, vel ab invitis seu ignavis suorum meritorum extorquent, iuxta illud Augustini: *Quid reverentius, quid honorabilius dici potest, quam sub illa ara quiescere Sanctos, in qua sacrificium Deo celebratur?* Tum etiam ut iidem Sancti mediatorum officio fungentes, Deo acceptabiliora reddant sacrificia super illud altare à Sacerdotibus oblata, defectum devotionis sacrificantium suppleant, indigentias populi Deo repræsentent, & gratiæ, ac donorum collationem impetrent. Sanè in hunc quoque finem, morem eiusmodi reconditionis Sanctorum in altari esse introductum, nemo inficias ibit: quinimo ex ductus hic vnus præcipuus finis est, & reconditioni inseparabilis. Vnde hoc? Nimirum quoniam statutum erat, ut altaria nullibi absque reliquijs Sanctorum construerentur: quod non omnimodis, ut corporibus Sanctorum de honorifico sepulchro confiteretur statutum fuit, cum multo plura altaria erigerentur, quam essent Beatorum corpora: & si non integris corporibus, reliquijs saltem ea ditari oporteret: vnde & altaria si quæ reliquijs destituta reperiebantur, submoveri iussa sunt. Hinc credita consecrationem amittere, quæ Sanctorum destituebantur reliquijs, & ut iterum ad ea Sacerdotes agerent, iterum necesse erat admotis reliquijs consecrari, ex decreto Iulij Papæ, cap. *De fabrica*, de consecrat. dist. 1. Ergo propter præstanda sacrificantibus patrocinia præcipue in eis Sancti recondebantur. Altera autem finis reconditionis Sanctorum in altari, qui ad venerationem eorum spectat, separabilis est: quamvis enim ex ipsa, expositos esse venerationi rectè deducamus, alibi nihilominus reponi potuerit, & absque altari exponi, in sacello scilicet reliquiarum, in absidi Ecclesiæ, vel alibi inter imagines sacras, quibus veneratio debetur. Iam si ex sola in altari reconditione sua, Sanctus quisque ad sacrificij iuvamen electus esse, elicitur, iuxta illud Hieronymi: *Romanus Pontifex tumulos Sanctorum Christi arbitratur altaria*, fateamur necesse est, eo ipso integrum nobis esse Missarum officia de eo ad altare celebrare: id enim nihil addit re, sed voce tenus: his quæ in alijs Missis ad ipsum altare fiunt. Nam cum in cæteris eius patrocinio adiuti, etiam Ecclesiæ nomine Deo offeramus sacrificia, nunc solum addimus, vocis expressionem, qua id ipsum populo notum facimus. At illud prius non solum licere nobis, sed nos ad id quodammodo teneri, monstratum est, ergo & hoc quoque licere nobis, necessario consequitur.

Quid si quis urgeat, non constare, qua auctoritate corpus S. Iohannis super altare collocatum fuerit? Respondeo, rectè Vlysses in Odyssæa.

Cum maioribus haud subeam certamina.

Vnde Græcis ortum proverbium, cum antiquis non esse certandum: qui scilicet velut extra aleam hominum positi videntur, sed his ultro cedendum. Laudat Sydonius Lampridium Oratorem Burdegalensem, quod legebat in cesantibus auctoribus, cum reverentia antiquos sine invidia recentis. Et Veleij Paterculii illa sententia est, lib. 2. de Sentio Saturnino: *Naturaliter, audita visis laudamus libentius, & præsertim invidia, præsertim veneratione prosequimur, & his nos obrui, illis instrui credimus.* Ea propter Hieronymus epistola 126. ad Suriam, & Fretelam scribit, quod tametsi Septuaginta Interpretum verso Psalmorum plerumque à veritate Hebraica discedat, nihilominus propter vetustatem in Ecclesia cantanda est. Ut enim scitè Basiliius homil. 1. de Laudibus

nem non elevantur super altare.

Duplici ex capite recondi consuevit corpora Sanctorum in altariibus.

Nonna argu-

*Qua auctori-
tate corpus S.
Iohannis in al-
tari colloca-
tum? Sydon.
lib. 8. epist. 11.
Vetustas ve-
nerabilis.*

ieiunij: *Quidquid vetustate præcellit, illud venerabile est, neque enim recens inventum est, sed pretiosus thesaurus à maioribus repositus ac traditus.* Id quoque qui de corpore sancti Ioannis, decentissimè super altare nostrum, ante 400. annos à maioribus reposito non dixerit, temerarius assertor, & sacrosanctæ antiquitatis probabitur temerator. Enim verò factum hoc vetustate præcedit, & id circo venerabile est. Et certè vel hac in re cum maioribus non certandum, quorum auctoritatis pondere obruimur. Factum à Cisterciensibus præcis. Non sat hoc? Sufficeret à veteribus factum, utpotè quorum factò tot hominum ætates absque contradictione concessere: imò cum laudibus prosequuti sunt. Nonne tibi videtur, si id inconsideranter aggressi essent, tot sæculis non defuturos, qui exprobrarent, qui corrigerent? At si tunc nihil obiectum est, cum maior esset facti notitia, quo pacto nunc ea deficiente arguetur? Factum quoque (quod plurimè faciendum est) à præcis Cisterciensibus eo sæculo, quo præ cæteris Ecclesiam illuminabant doctrina, & sanctitate: quo ob morum elegantiam laudatissimi, ob iustitiæ culturam, iudices etiam in proprijs causis habebantur idonei, quibus aliarum religionum gubernatio, decreto Generalis Concilij Lateranensis commissa fuerat, quos leges patriæ veteres ita commendant, ut Cluniacensibus eos sapientiores proferant. Nec causæ huiuscemodi ignari esse quibant, utpotè quos Honorius III. editis literis (cap. *Venerabili*, de testibus, & attest.) instruxisset de cautela examinandorum testium, super veritate virtutis, & miraculorum B. Mauritij Abbatis sui ordinis, cuius Canonizationis causa tractabatur. Qui etiam ipsi Abbati Sacra-Maniæ Segoviensis Diocesis (Raimundo II. ut ex chronologia huius domus Abbatum conjunctio) iniunxit, ut in causa Burgensis Episcopi contra clericos Sanctæ Mariæ de Castro Soret (vulgo *Castro Xeriz*) testes reciperet. vna cum Abbate Vallisoletano Ecclesiæ collegiatæ: *Quos contra personas productorum partes duxerint producendos; ita tamen quòd ultra non liceat partibus ad reprobationem testium adspirare, ne si producendi quatuor contra tertios, & sic deinceps partibus licentia tribuatur, negotium diutius proteluri contingat.* Extat cap. *Licet dilectus*, eodem titulo. Accedebat eiu(s)dem Cœnobij amplitudo, vbi nihil in re gravissima contra ius attentatum præsumi debet, quòd nimirum D. Ioannes de Azebes eius Abbas, Catholicis Regibus Ferdinando & Isabellæ testatus sit, fuisse olim inter Hispana Cisterciensia tertium ædificiorum maiestate, & numero Monachorum: fama est solos conversos ad 150. ascendisse: cui certè ædificiorum vestigia circumquaque in ruderibus reperta non leve præbent testimonium. Talis igitur Cistercienses, tales Sacra Maniæ Abbatess, quis in tanta doctrinæ ac sanctitatis opinione florentes, in tanta verò temporum caligine positus, nisi temerè de corpore sancti Ioannis, præter ius, falsque super altare recondito arguere queat?

Sed esto ab ipsis Monachis primum id, potentia, ac frequentia miraculorum ductis, fuerit attentatum. Nec id insolitum: nam Sancti Brunis elevatum corpus à Sancto Rufo Abbate scribit Surius in eius vita cap. 5. die Octobris 6. tomò quinto. Et Bernardus noster cum D. Malachiam, tum Beatum Albericum Cardin. Hostiensem publicè orationis honore, primus omnium, in ipso venerandi altaris sacrificio prosequutus est: vnde in numerum Beatorum adscripti deinceps sunt. Vide quartum de vita Bernardi librum, vberius scriptum à Gaufrido apud Surius cap. 14. vbi post Malachiæ historiam superius à nobis allatam, subditur: *N. m. & Vir dani aliquando, quæ est civitas Lotharingorum, cum ad tumultum Reverendiss. viri Alberici Episcopi Hostienensis, noviter ante defuncti, pro commendatione eius sacrificium laudis offerret, collectam similiter in fine mutavit.* Nimirum pro collecta defunctorum, eam intulit, quæ ad Sacrorum Pontificum solemnitates pertinet. Hic ille Albericus est Legatus Apostolicus, cuius ipse cum laude meminit epistola 740. & a quem dedit epist. 229. 230. & 287. 290. 296 & 305. & de quo asserit Gaufridus in vita ipsius Bernard. lib. 3. cap. 5. ad partes Tolosanæ cum ipso contra Henricum hæreticum Legati munus obijisse, Oportuit nihilominus utrobique Diocessani postmodum accedere consensum, & populi acclamationem: ut in casu nostro proculdubio intercessisse, ipsa sæculorum antiquitas convincit: neque enim tam longo annorum interstitio, potuit res tanta,

Priscorū Cisterciensium encomia.

Specul. tit. de iudi. de leg. & Tiraque tracta. de pœnistè por.

Concil. Later. sub Innocent. 3. Partit. 1. tit. 7. leg. 17. dicitur: Ema guer quelos Cruniegos es ordè mas antigo: mas los del Cistel son mas sapientes.

Causa Alba ti de Sacra Mania in iure à Papa de legata.

Quid si principio à Monachis in altari reconditum? S. Bruno à quo elevatus?

B. Alberico Cardi. Host. quem honorè S. Bernard. impendit?

del. nobis. 11. fig. 8. cur inditit. 11. 11. 11.

11. 11. 11.

& tam

& tam patens Segovienses Antistetes latere, ut eidem, pramisso, uti pat erat, diligenti examine, calculum suum apponent.

S. XII.

*Ratione iterum de eadem repericulum fit: & novis
dubijs occurritur.*



ED verò in his rebus (occurrentem) licebit quidquid usu receptum est, non tamen aliquid de novo addere: nimirum licebit corpus viri sancti super aram summam permanere, & communiter S A N C T I eum titulo decorare; non tamen officium de eo Ecclesiasticum solemniter canere, nec Missam in eius honorem dicere. Atqui hoc est quod precipue intendimus, & ex præiactis fundamentis efficaciter deducitur: namque non ex hoc differunt Sanctus, & Beatus, quod hic paucioribus cultuum generibus veneretur à fidelibus, ille pluribus; cum enim quis inter Beatos reponitur, quidquid ad sancti cultum fieri præcipitur in solemnè Canonizatione, Beato exhiberi permittitur. Quæ autem illa sint recenset Glossa recepta in cap. 1. de Reliq. & venerat. Sanctorum in sexto, ex Hostiensi videlicet, officijs, & sacrificijs divinis celebrari, invocari in litanijs, ad eius honorem templa, & altaria construi. Quod certè ex stylo Curie in Sanctorum Ignatii, Ildori, Theresiæ, & cæterorù beatificationibus; concessum vidimus. Nò solum illis locus conceditur sanctior, & oratio publica, sed Ecclesiasticum officium, & sacrificium ad eorum laudem persolvere quosdam posse. Discrimen verò solum est, quòd quæ ad honorem Sanctorum in Canonizatione fieri præcipiuntur, totidem ad Beatorum laudem, cum Beatificantur, fieri permittuntur. Aut ergo D. Ioannes Eremita pro Beato habendus est, aut dumtaxat elevatus dicendus, neque est dare medium inter hæc extrema. Si quid autem probant superius dicta, demonstrant eum in numerum Sanctorum relatum, ex situ reliquiarum, ex basilica ei erecta, ex cultu eius reliquijs exhiberi solito, ex invocatione publica solis Beatis debita. Nam nemo citra Beatificationem elevatur super altare, in quo dominicum corpus offeruntur: nemini basilica, & altare fabricatur, invocatur publicè nemo: ut hæc omnino Ioanni nostro à Catholicis populis, ad reliquias suas, ad domicilijs speluncam processionaliter accedentibus, in angustijs ad eum clamantibus, & de concessis beneficijs gratias referentibus, exhiberi videmus. Si qua autem limitatio in Beatorum veneratione fit, non taxat cultuum genera, sed Diocesis, nam solet facultas venerationis eius singularibus vrbibus, aut oppidis dumtaxat permitti: ijs verò celebrationes Missarum, & divinarum officiorum cantum, lampadarum, & cereorum ignitiones, invocationes, genuculationes, adorationes, & si quæ sunt alia Canonizatis concessa, eadè ad honorem Beatorum fieri permittuntur.

Idque certè ea ratione liquidum fit. Enim verò si compares inter se duo illa, *Exaltatio & venerationem* dico Sancti super altare, seu quod idem est, expositionem eius, ut publico ritu veneretur, & *venerationem* re ipsa, & cultu externo exhibitam, sacrificij Missæ, aut horarum Canonicarum persolutione, ita se habere comperies, ut exaltatio illa, aut essentia sit Canonizationis, aut inseparabiliter eam committetur, cultus autem ipse in exercitio positus, tanquam accidens illi adveniat, quod enim Missa, aut officium de eo dicatur, nec ne, per accidens prorsus se habet, ad Canonizationem: nam etiam si nunquam ita coleretur, non desineret in numerum Sanctorum reputari. Possibilitas autem seu facultas ut ita colatur, nequaquam separari potest à Beatificatione, sed comes est inseparabilis exaltationis, seu publicæ expositionis, quæ tamen ex negligentia actuum nunquam amittitur: non secus atque nunquam ridens Phocion, Socrates, Crassus, & Lælius, risibilitatem nunquam exiit, aut aqua quæ multos annos calido fonti adhæret, non ideo gelidam naturam amisit.

Quòd si adhuc hæres, quid obstat dicas quæso, quominus huic Beato super altare Dei publicæ venerationi exposito, Missæ sacrificium denegetur? aut de eo ea

Cuilibet Beato qui & quot honores impè diqueant?

Exaltatio & venerationem parantur.

Plutarch. in Apoptheg. Pier. lib. 5. de Cane.

Nihil obstat quominus su-

per altare cō-
stitutus, Mis-
sa, & horarijs
precibus ho-
noratur.

nere Divinum officium? Hoc solum ob stare necessum est, ut afferas, quod Missæ sacrificium (& idem sit de officio Ecclesiastico) non inter preces privatas quæ nobis referre licet, ad eos quos cum Deo vivere piè creditus recensendum est, sed nomine totius offertur Ecclesiæ: quam exponi errandi periculo, ut potè in re non viquequaquæ certa, omninò fugiendum est. Sed totam argumenti molem vertas velim ad cultum cæterorum Beatorum, ad quorum honorem delicta Romani Præfulis, Missæ sacrificium publicè, & privatim offertur. Nunquid Ecclesia tunc errandi periculo exponitur? Sanè si de periculo quod fidei certitudinem excludat sermo sit, proculdubio ei tunc periculo subiacent, qui Missam celebrant, cum adhuc de fide certa non sit eorum Beatitudo. Cur igitur nihilominus in his licet? Nimirum quia periculum illud errandi, potius Metaphysicum est quàm morale, ut potè cuius error nunquam, aut ægre, dari in rebus contingat: quia facultas illa, aut permissio celebrandi, gravissimi examinis de liberationem sequuta est. Et si quis tandem error interveniret, materialis esset, & non formalis, ut supra exposuimus, qui non omnimodis potest evitari in rebus humanis. Præsertim quia sacrificium non offertur Beatis, sed Deo, & quæ de Beatis in officio Missæ recitantur, non tangunt substantialia sacrificij, sed quæ ad instructionem populi spectant: & neque in his vitaret doctrinam, sed auget pietatem, dum scilicet solum in collectis per intercessionem illorum, gratiam Domini flagitamus: cuius certè exhibitio non pendet ex certitudine beatitudinis intercessorum, sed ex meritis Christi Domini, & liberalitate divina; iuxta fidem, & pietatem exorantis. Ex quo nemo inferat, posse se prohibito ad cuiuslibet honorem, sacrum agere; quoniam in re gravissima omne morale errandi periculum fugiendum est, quod tamen in Beatis non intercedit, nec probabilius in cultu Sancti Ioannis Eremitæ, quàm in cæteris, ut iam probavimus.

Quid si nun-
quam de eo
Missæ celebra-
ta esset?

Denique non obstat, quod hætenus non constat, Missam de eo celebratam ab aliquo, quoniam dum semel de Beatificatione ipsius certissimus, cætera necessario consequuntur, & quocumque tempore licet, cum Beatificatio non consistat in ipsa celebratione Missarum, & cultus exhibitione, sed in expositione publica Beati. Quare dum hæc oblitterata non fuerit, qui vis cultus poterit à fidelibus exhiberi, cuius rei mille extant exempla in Martyribus à Martyrologio Roman. recensitis: innumeri enim sunt, ad quorum honorem hætenus in Ecclesijs Missæ sacrificium oblatum non est, & nihilominus de eis agere licebit.

Videri quoti-
die, ab ipsa e-
ius recondi-
tione, de eo ce-
lebratum.

Et quid plura? ut vno verbo dicam, quod ad Ioannem spectat, expectata ipsa reconditionis eius origine, non solum olim aliquando de eo sacrum factum fuisse credere cogimur, verum & ab eius in altari reconditione usque nunc, quotidie solemniter ad eius honorem, adstante Monachorum Collegio celebratum. Quotidie siquidem eius insistentis meritis sacerdos flagitat, acceptum reddi suum Deo sacrificium, cum de more Cisterciensium osculando ipsum altare, quo tegitur, ait, *Meritis & precibus istarum, & omnium Sanctorum, eorum proculdubio, qui in eo requiescunt: requievit autem S. Ioannes olim multo ævo solus, nunc simul cum corpore S. Natali Martyris, & reliquijs S. Arsenij Abbatis, & unius è Sancti Atacisforis, & alterius è Caradignensibus, aliorumque Sanctorum*: & idcirco Ioannes præcipue inter cæteros, eo ipso mediator illorum sacrificiorum electus est, ut de suis manibus ea suscipiat Deus. Idem fortius verba quibus S. Rom. Ecclesia in oblatione vitur manifestant, videlicet: *Suscipe sancta Trinitas hæc oblationem, quam tibi offerimus ob memoriam passionis, & in hæc verba I S T O R V M, & omnium Sanctorum, ut illis proficiat ad honorem, nobis autem ad salutem*: & illi pro nobis intercedere dignentur in cælis, quorum memoriam agimus in terris. Per eundem Christum Dominum nostrum. Amen. Certe ad horum omnium honorem, quorum hic sacerdos mentionem facit, sacrum quotidie fieri ab eo, ex intentione Ecclesiæ, quæ verba concepit, dubitari nequit. Quod autem articulo I S T O R V M, non intelligantur sancti, de quibus ea die recitatur officium, sed qui in eo altari reconditi sunt, ad præsentiam Sacerdotis, ipsa vis articuli demonstrativi convincit, & sensus communis Ecclesiæ, quæ eius rei præsertim gratia, eos in altari reponit. Ne omittam ea verba semper à Sacerdotibus proferrî, etiam cum officium non sit de Sanctis, sed de Dominica, aut Defunctis, aut quavis alia necessitate, quæ

ergo sensum tunc habent, habere perpetuò debent: nimirum ad Sanctos in altari repositos Sacerdotis sermo dirigitur. Ergo & ad S. Ioannem Eremitam, qui præcipuè ibi reconditus est, quotidianum Ecclesiæ in Missæ sacrificio sermonem dirigit: præcarique vt Deus illud suscipiat ad honorem I S T I V S Sancti, vt illi proficiat ad honorem, & illè pro nobis intercedere dignetur in cælis, cuius memoriã agit in terris, proculdubio sit. Quid ni, quæso, rursus exprimi eius nomen nequeat, vbi persona ipsa articulo demonstratur?

Si occurras, articulum illud referre reliquias Sanctorum, quibus ara consecrata est, non quas postea super altare collocari contingat; de quorum numero S. Ioannes putandus est, cum non sit sub altari, loco sacrantibus reliquijs deputato. Fateor demonstrari à nobis non posse, fuisse olim Ioannem sub ipso altari repositum, & eius præsentiam aram consecratam: tamen si vehemens præsumptio sit, ea de re, cum ævo illo prisco, quo Ioannes repositus est, qui vis Sanctorum sub altari collocaretur, supra nullus, etiam sanctissimus: vt quòd postmodum ex temporis conditione, more variato, ara nova pro veteri substituta fuerit: & tunc corpus Ioannis supra traductum. Nihilominus, quidquid de hoc sit, eo ipso quod in altari, etiam ex alijs reliquijs consecrato reponeretur, cum id non ornandi altaris gratia, sed perpetuæ quietis corporis sancti fieret, necessariò ad consortium cæterorum, admittendus erãt. Sicut & olim post semel altare sacratum, licebat novas aliorum addere reliquias, quorum proculdubio postea à Sacerdotibus, cum cæteris, mentio fieret. Quinimò ad hoc præcipuè in altari reconditus est, vt Sacerdoti coram positus, eo articulo demonstraretur, & ad eius honorem quotidie offerat sacrificium: cuius sanè si non dignus iudicaretur ne quaquam reponi in altari, à veteribus permissus esset: nam evidenti periculo erroris Sacerdotes exponerentur. Vnde & possessor bonæ fidei demonstrationis huius in sacrificijs quotidianis reputandus erit, à qua nemo eum iure valeat deturbare; sicut nec à reconditione in arã summa.

Quorum quotidie Sanctorum Sacerdos opem spectatim flagiter?

Liceat ergo nobis ad B. Ioannis honorem Dei laudes personare, & sacrificium laudis offerre, ei, qui sibi inseparabilem eiusdem altaris comitem, & eiusdem mensæ commensalem Ioannem elegit. Quæris qua mente? Eadem sanè qua olim non solum invitabat hominès ad montem Domini, sed ad montem Dei Iacob. Caluit eam Basilii in c. 2. Isaia, & ait: *Superius domus quidè hæc simpliciter dicta est Dei, hic autè Domus Dei Iacobi. Quæ igitur causa? Adicitur nomen hoc Iacob, qui gratiosus fuit Deo, & apprime familiaris, vt alibi: Ego sum Deus Abraham, & Deus Isaac, & Deus Iacob. Hoc mihi nomen est æternũ, vt enim hosce sanctos honore afficeret perpetuo memorabili, eorundè seruatorum nomina suo ipsius nomini attexit, vt quoties Dei memoria celebraretur, horũ quoque toties cõmemorarentur nomina.* Ita prorsus cū Ioanne fecisse videtur Dominus, super idem latere, in eodè cubiculo intra cubiculũ, quo ipse Patri quotidie offertur, quo indeficienter in ægrotantiũ gratiam, & nostræ peregrinationis solatiũ servatur, Ioannem recõdificiens, ita sibi eum attexit, vt honore eum afficeret perpetuo memorabili, vt quoties adoremus Christũ Iesum in altari nostro latitantem, toties veneremur, &

Operis cõclisio.

Basilij egregia sententia.

Ioannem sibi annexum, & concorporalem, vt ibi Ioannes quasi digito Agnum Dei nobis ostendat, & Agnus Dei Ioannem nobis prædicet venerandum.

Ita sentio, salvo Ecclesiæ, & saniori iudicio.

